Bronchitis, pertussis

esetén

Contratussin

Gyártja és forgalomba hozza: **BAYER GYÓGYSZERTÁR** Budapest, VI., Andrássy-út 84. sz.

Lukács és Társa
gyógyárunagykereskedés
Budapest, Práter-utca 19.

Telefon: 22-77-43
13-87-90

gyorsan és pontosan szállit helyben és vidékre

REX

GYÓGYSZERVEGYÉSZETI GYÁR ÉS GYÓGYÁRUKERESKEDELMI R. T.

Budapest, V., Dorottya-utca 7.
Telefon: 181—287 és 189—428.
Távirat: Rexgyár Budapest.

Debrecen, Somogyi-Bacsó-út 3.
Telefon: 137.
Távirat: Rexgyár Debrecen.

Gyógyszerkülönlegességeinek és galenikus készitményeinek, kommersz injectióinak és tablettáinak minőségét a gyár 36 éves hírneve és állandó precia ellenőrző vizsgálatok garantálják.

a gyógyszerész

A MAGYAR MAGÁNALKALMAZOTTAK SZABAD SZAKSZERVEZETE
GYÓGYSZERÉSZ SZAKOSZTÁLYÁNAK HIVATALOS LAPJA

III. ÉVFOLYAM. BUDAPEST, 1948. JANUÁR 31. 2. SZÁM

TARTALOM:

A miniszter beszéde ... 33
dr. Halmai János: A teakeverékek vizsgálata ... 35
Márkus Dezső: Évfordulóra ... 37
dr. Turi Pál: Gyógyszerész-napok ... 39
Székely Jenő: Szakmai krónika ... 41
Ligeti Viktor: A P.-aminobenzolsulfonamid készitményekről ... 43
dr. Hantos László: Synonimai — Védett nevek ... 47
dr. Bittner Emil: A Secale cornutum alkaloidáiról ... 52
Berta Ferenc: A román sajtóból ... 54
Preyer Dezső: Tára mellől ... 56
Vas Zoltán: A hároméves terv a teljesités utján ... 57
A kollektiv szerződések megkötése, A gyógyszerpiac helyzete, Prucsin, Vidéki levél, Üzenet Oroszországba, Alosztályi közlemények, Adalékok a Winkler-emlékönyvhöz, A faju humora, Gyógyszerész-bál, Alexander Palladin, Támadás, Tájékoztató, Hirek, Szerkesztői üzenetek és más közérdekü közlemények.

Tinctura PAPAVERIS-conferta dr. REX

Phenanthren csoport → Morphin, Codein, Thebain

Isochinolin csoport → Papaverin, Narcotin, Narcein

Teljes és biztos hatásu készitmény a peroralisan alkalmazott opium indicatios területén.

Nem specialitás — csakis — Magistralis rendelésre.

Rex Gyógyszervegyészeti Gyár és Gyógyárukereskedelmi r. t.
Budapest—Debrecen

THALLMAYER ÉS SEITZ R. T.
gyógyszerárunagykereskedés és
gyógyszervegyészeti laboratorium
Budapest, V., Zrinyi-utca 3
Telefon: 182—988
Sürgönycim: THALSEITZ BUDAPEST
Ismét békebeli gyorsasággal expediál.

INJECTIONES ERI
minden összetételben készülnek
Előállítja: Spergely Béla és Spergely Béláné
gyógyszerészeti laboratóriuma
Budapest, XIV., Stefánia-ut 25. Telefon: 296—452

Ismét kapható!

JODCALCOTHEOBROMIN Richter dragée
Dragéenként 0.25 g theobromin-calcium-salicylicumot és 0.05 g kal. jodatumot tartalmaz.
Arteriosklerosis és essentialis hypertonia specifikus gyógyszere.
Richter Gedeon vegyészeti gyár r. t. Budapest X.

III. ÉVFOLYAM — BUDAPEST, 1948. JANUÁR 31. — 2. SZÁM

A GYÓGYSZERÉSZ

A MAGYAR MAGÁNALKALMAZOTTAK SZABAD SZAKSZERVEZETE
GYÓGYSZERÉSZ SZAKOSZTÁLYÁNAK HIVATALOS LAPJA

A miniszter beszéde

OLT KÁROLY népjóléti miniszter elvtárs kérésünkre most küldte el hozzánk az M. K. P. Gyógyszertári Dolgozóinak társasvacsoráján elmondott beszédének kivonatát. Valójában ez a nagyjelentőségü beszéd döntötte el az egész szakma felé a gyógyszerészi törvényjavaslat sorsát. Mert ha voltak is utána tárgyalások egyes pontok tisztázására, ez a miniszteri megnyilatkozás, akkor, ott, a kommunista gyógyszertári dolgozók társasvacsoráján mindenre tisztán megfelelt. Ezért örvendünk, hogy legalább igy kivonatosan „A Gyógyszerész" hasábjain megörökithetjük ezt a beszédet.

(sz.)

Kedves Hölgyeim és Uraim!
Kedves Elvtársnők és Elvtársak!

Mindenekelőtt engedjék meg, hogy visszaemlékezzem arra a néhány hónap előtt ugyancsak fehér asztal mellett tartott összejövetelre, amelyet a közelmult választások előtti idő utolsó napjaiban, mondhatnám óráiban együtt töltöttünk el. Ott akkor arról beszéltem, hogy miként fog a gyógyszerész-társadalom a választások időpontjában kiállni, miként találja meg azt a pártot, amelyik a legjobban képviseli a dolgozók, igy a gyógyszerész-dolgozók érdekeit, a magyar haladást. Meg vagyok győződve arról, hogy a gyógyszerész-társadalom helyesen választott és segitett diadalra juttatni a magyar demokrácia pillérét: a Magyar Kommunista Pártot.

Az itt összegyült gyógyszerészeket egy régen sürgőssé vált közegészségügyi feladatnak a megoldása érdekli, a gyógyszertári jogositványoknak rendezése. Régen időszerü ez a kérdés, mert olyan előjogoknak a lebontásáról van szó, a régi feudális Magyarországnak egy olyan darabját kell eltörölni, amely kifejezésre jutott a reáljogu gyógyszertárak rég elavult intézményében. Abban a törvényjavaslatban, amelyet a demokratikus Magyarország dolgozói és a gyógyszertári dolgozók érdekében kivánok benyujtani az országgyüléshez, a köz érdeke áll előtérben. Nagyon jól tudjuk, hogy az ország lakosságának gyógyszerellátása nem kielégitő. A magyar közegészségügy szempontjából égető feladat, hogy ezen az állapoton gyökeresen változtassunk. A gyógyszertárak elosztása egyenlőtlen. A falusi lakosság gyógyszerellátása pedig igen hiányos. A multban ott létesitettek gyógyszertárakat, ahol ez komoly üzleti nyereséget biztositott. De beszéljenek a számok. Az országban müködő kb. 1400 gyógyszertárból kb. 350 van városokban. Mindössze 1050 gyógyszertár jut a községekre. Ha figyelembe vesszük, hogy Magyarország községeinek száma csaknem 3000, akkor rögtön rá kell jönnünk arra, hogy milyen szomoru a falu gyógyszer-ellátása. De ezen tulmenőleg a falun jelenleg müködő gyógyszertárak nagyrésze, az u. n. törpe-gyógyszertárak, alig biztositanak megélhetést. A törvényjavaslatnak az a célja, hogy kiegyenlitse ezt az aránytalanságot, — a jólmenő városi gyógyszertárak jövedelmét a falusi törpegyógyszertárak megsegitésére vegye igénybe és azon tulmenőleg uj gyógyszertárak létesitésével épitse ki a gyógyszer-ellátás egyenletes hálózatát. A törvényjavaslatnak nem egyedüli célja a régi feudális előjogoknak a lebontása, hanem a közérdeknek figyelembevételével a gyógyszertári jogositványoknak az elosztásában is változásokat kiván eszközölni, — igy a személyi jogositványok mellett városoknak, községeknek és társadalombiztositó intézeteknek is lehetőséget ad arra, hogy közforgalmu gyógyszertári jogositványokhoz jussanak. Ennek az elgondolásnak vannak ellenzői, de szögezzük le, hogy a gyógyszertári jogositvány nem lehet egyesek privilégiuma és nem adhat a magyar demokrácia egyeseknek a közösség rovására nemzeti ajándékot. Ezen alapszempont mellett természetes, hogy az egész gyógyszerész-társa-

dalomnak az existenciáját, jövőjét is ugy kell rendezni, hogy komoly, becsületes megélhetést biztositson minden gyógyszerész számára. Tudom, hogy vannak részletekbe menő vitás kérdések. Én itt nem kivánok részletekbe menni. Ez a hely nem alkalmas arra, hogy részletkérdésekről vitát rendezzünk, egy kérdésre azonban ki kell térnem, és ez a gyógyszertári alkalmazottak fizetése. Már most leszögezem, hogy a személyjogositványu gyógyszertárakban alkalmazott gyógyszerészeknek és a jövőben létesitendő közületi gyógyszertárakban alkalmazottaknak csak egyfajta kollektiv szerződésük lehet. A közületi gyógyszertárak dolgozói nem kerülhetnek hátrányosabb helyzetbe. Ugyanez vonatkozik a nyugdij kérdésére is. Harangi elvtárs bevezető szavaiban beszélt az elmélet és gyakorlat egységéről. Én is azt állitom, hogy az uj gyógyszertári törvény csak akkor lesz jó, ha figyelembe veszi az élet követelményeit. A gyógyszertári törvényjavaslatnak alapjait már 1946-ban lefektettük, az akkori idők azonban nem voltak alkalmasak még a kérdés rendezésére. Ma azonban elérkezettnek látjuk az időt, hogy a gyógyszer-ellátás rendezése az 1946-ban lefektetett alapokon megtörténjék. A törvényjavaslat lehetőséget fog nyujtani arra, hogy a jelenlegi 1400 gyógyszertár számát megnöveljük. Erre a hároméves terv is lehetőséget teremt. Ne legyen olyan lakott hely, olyan eldugott falu az országban, amely ne juthasson hozzá rövid uton és gyorsan a szükséges gyógyszerekhez. Ki kell épitenünk a gyógyszertárak széles hálózatát, mert ezzel is emeljük az ország dolgozóinak életszinvonalát.

A törvényjavaslatot itt leteszem a gyógyszerész-dolgozók asztalára és tekintsék ugy, mint karácsonyi ajándékot, amely hivatva van az ország közérdekét ezen a ponton rendezni, egyuttal pedig gondoskodni kiván a gyógyszerész-dolgozók becsületes megélhetéséről. A törvényjavaslatot az uj év elején kivánom benyujtani és remélem, hogy hamarosan törvény lesz belőle.

A kollektiv szerződések megkötése

mint legutóbb megirtuk, a befejezéshez közeledik. Hétről-hétre folytak a tárgyalások a munkavállalói érdekeltség megbizottai és a munkaadók között.

A megállapodások nagyrészben megtörténtek, de a munkaidő és ügyeleti szolgálatok körül még differenciák vannak.

A megegyezést gátló körülmények nem enyhültek, éppen ezért az érdekeltek a legfelsőbb fórumhoz, az Országos Munkabér Megállapitó Bizottsághoz fordultak a kollektiv szerződésnek végleges és 1947. október 1-től visszamenő hatállyal érvényes megkötése végett.

A munkavállalók által benyujtott és a Szaktanács által elfogadott fizetéseket itt közöljük M.)

	JELENLEGI FIZETÉSEK: Ft.	UJ KOLLEKTIV SZERZŐDÉS SZERINTIEK:
GYÓGYSZERÉSZEK:		
felelős vezető	1104.—	1310.—
0—1 éves gyak.	414.—	
2—5 éves gyak.	552.—	600.— 0—5 éves gyak.
6—10 éves gyak.	690.—	800.—
11—20 éves gyak.	885.52	1000.—
20 éven felüli gyak.	1012.—	1200.—
gyakornokok	184.—	227.—
TECHNIKA, LABORÁNS:		
0—5 éves gyak.	276.—	430.—
6—10 éves gyak.	322.—	465.—
11—15 éves gyak.	414.—	495.—
15 éven felüli gyak.	448,50	570.—
PÉNZTÁROS:		
0—5 éves gyak.	250.—	380.—
6—10 éves gyak.	264.—	400.—
11—15 éves gyak.	322.—	420.—
15 éven felüli gyak.	379.50	450.—
HIVATALSEGÉD ÉS TAKARITÓ:		
0—1 éves gyak.	149.50	227—260.—
2—5 éves gyak.	223,25	300.—
6—10 éves gyak.	264.50	330.—
10—15 éves gyak.	287.50	360.—
15 éven felüli gyak.	333.50	400.—

Területi százalék Budapesten és 62 helységben 100%, 95% 44 helyiségben, 90% 23 helyiségben, a többi helységben 85%.

Bevezetés a teakeverékek vizsgálatába

(Közlemény a Pázmány Péter Tudományegyetem Gyógyszerismereti Intézetéből
Igazgató dr. Lipták Pál egy. ny. r. tanár.)

Irta: Dr. Halmai János egyetemi magántanár, adjunktus

A teakeverék, füelegy, vagy röviden tea — latin szakkifejezéssel species — szilárd alaku gyógyszer. Apróra törött, zuzott vagy vágott növényi részek keveréke. E keverékek egyes esetekben kémikáliák oldatával vannak átitatva és megszáritás után kerülnek a forgalomba. Régebben — aránylag ritkán — állati származásu drogok is szerepeltek a teakeverékekben.

Mondhatjuk, hogy a teakeverék a legrégibb gyógyszeralakok egyike. Erről könnyen biztonságot szerezhetünk, ha legrégibb orvosi emlékeinket idézzük. Igy nemcsak az egyptomi papyrus tekercseket, hanem Dioscorides, Hippokrates és Galenus müveit, sőt a középkor füves könyveit is. Ne felejtsük el azt sem, hogy az ősi gyógyszerek főként a növényvilágból származtak.

A teakeverék egyetlen előnye olcsósága. Ez ma részben hátránya is; mert a drágább gyógyszerben a laikus beteg jobban bizik; hátránya főként a pontatlan adagolás, esetleg a felületes készités, végül a nép tudatlansága e téren, mert lelkiismeretlen kuruzslók értéktelen vásári portékáik hangos dicséretének hitelt ad.

A teakeverékeket több szempontból osztályozhatjuk: 1. az alkotórészek feldolgázásának finomsága szerint, 2. használatuk módja szerint, a) külsőleg (borogatásra, öblitésre, fürdésre, füstölésre stb.) b) belsőleg 3. hatástani szempontból.

Hatását tekintve ügyelnünk kell az egyes drogok domináns és mellékhatásaira. Teakeverékekkel is célszerüen lehet alkalmazni a hatásfokozást és hatáskombináció'.

A főhatást kiváltó alkotórész a bázis, azok, amelyek a hatást elősegitik, az adjuvánsok, elég gyakran van a teakeverékben vivőszer (vehiculum) és sokszor szerepel izjavitó (corrigens). A célszerüen elkészitett teakeverékben mindezeket megtalálhatjuk.

Az emberiség csaknem mindenféle bajára, betegségére találhatunk teaelőiratot, főként a népgyógyászatban és természetesen a kuruzslók körében. Ez első perchen örvendetesnek látszik, másrészről igen komoly meggondolásra is késztet, sőt felfogásom szerint sokat ártott a teakeverékek hirnevének a hazai gyógyászat terén. Külföldön ugyanis sokkal szélesebb körben alkalmazzák és gyakrabban szerepel a gyógyászatban a teakeverék. Első kiadásu gyógyszerkönyvünkben 7, a II. kiadásuban 8, a III. kiadásuban 4, a IV. kiadásuban pedig 5 teakeverék szerepel. A külföldiekben átlagban több, az V. kiadásu svájci gyógyszerkönyvben pl. 12. A fentiek igazolására idézek néhány neves szerzőt és munkáikat. Talán egyes gyógyszertárakban akad a könyvtárban idevágó mü, amit élvezettel, sőt haszonnal forgathatunk.

Dioscorides, Welenovszky, Heltai Gáspár munkájában számos előirat szerepel, ezek tulnyomórészt teák. A középkor füvészkönyvei sokat foglalkoznak a teakeverékekkel. Az ujkorban és jelenleg is számos, a növényi gyógyszerelést ismertető és terjesztő mü jelent meg. Itt csak Bürgi, Flam, Kroeber, Crodel, Peyer, Madaus nevét emlitem meg. Nálunk sajnos igen szegény az idevágó irodalom, itt csak Magyari-Kossa Gyula: „A hazai gyógynövények hatása és orvosi használata" c. értékes munkáját emlithetem meg. Az ujabb időkből Varró A. Béla két könyve: „A gyógynövények, mint háziszerek" és „Gyógynövények gyakorlati alkalmazása" érdemel említést.

Előljáróban leszögezem még azt a tényt is, hogy a gyógyszert kereső közönség a gyógyszerészben széleskörüen kiképzett szakembert lát és tanácsért, gyógyszerekre vonatkozó felvilágositásokért számtalanszor fordul hozzá. Erre a megtisztelő bizalomra méltónak és felkészültnek kell lennie minden magyar gyógyszerésznek. Ebben kiván segitségül szolgálni cikkem is.

Végül megemlitem, hogy van külföldön olyan gyógyszerész gyakorlati szabályzat, mely a pharmakognosiából megkivánja egy, legfeljebb 5 drogból álló teakeverék alkotórészeinek felismerését és százaléktartalmának meghatározását.

Minthogy főbb vonásokban megismerkedtünk a teakeverékek lényegével és utaltam a vizsgálatának fontosságára is, hozzáfoghatunk a vizsgálatának elvégzéséhez, illetőleg elsajátitásához főbb vonalakban.

A teakeverékből vizsgálat céljaira 5—10 gr.ot kézi mérlegen lemérünk.

A p o r t az V. sz. szitával a vizsgálandó anyagból leszitáljuk. Megmérjük a sulyát és %-ban megadjuk. Szemmel megállapitjuk, esetleg tüvel elkeverve nézzük meg, hogy a por a drogoktól származik-e (szine, állománya), vagy esetleg homok és szőrös drogokról, avagy más anorganikus szennyezés. Ha nagyobb mennyiségü a por és kétes az eredete, meghatározzuk a hamutartalmát és sósavban oldás után mérjük a visszamaradó anorganikus részét.

Ujjainkkal megtapintva észlelhetjük a drog tulságos nedvességét, ha ez nagyon magas, kiszáritás után százalékban megadjuk. Ráhajolva megszagoljuk és véleményt mondhatunk a rosszul eltartott teakeverék dohos vagy penészes voltáról is.

Különös gondot forditsunk arra, hogy szennyezésként idegen anyagok ne legyenek benne. Igy elsősorban a már emlitett poron kivül piszok, sár, pókháló, fészek, tollak, állati ürülékek nem egyszer teszik visszataszitóvá a felületesen gyüjtött és meg nem vizsgált árut. Főként ez utóbbiak jelenléte igen sulyos következtetésekre ad méltó okot. A teakeverék szagának észlelése után rátérünk a vizsgálat leglényegesebb és legnehezebbik részére, az alkotórészek felismerésére.

Az alkotórészek felismerésének, meghatározásának és százaléktartamának megállapitása céljából, az 5—10 gr.ot ráöntjük egy iv fehér papirra. Ujjainkkal egyenletesen szétteritjük és csipesszel szétszedjük alkotórészeire. Először is megállapitjuk, hogy egy vagy többféle drogból áll-e. Ha többféléből áll, akkor előbb a feltünőbb, szinesebb esetleg a nagyobb, jellemzőbb, vagy talán a legismertebb alkotórészeket szedjük ki külön kis csomókba. A nagyobb mennyiségben jelenlévő

drogok hatásából következtethetünk a többi alkotórészre is, pl. amarumok, laxantiák, djuretcumok stb. Azután a kisebb mennyiségü, kevésbbé ismert, vagy jellemző alkotórészeket választjuk szét. Megállapitjuk, hogy 2 vagy 3 alkotórész nem tartozik-e össze, vagyis nem ugyanattól a növénytől származik-e. Pl. termés-magvirág-virágzat-levél-szár-gyökér.

Az egyes alkotórész csoportokat ezután lemérjük, kiszámitjuk százalékos mennyiségüket, végül a maradékot igyekszünk szétválasztani. E munkánkban, sőt az apróbb részek felismerésében is igen jó szolgálatot tesz a kézi nagyitó (lupe) 3—6-szoros nagyitásban.

A teakeverékek vizsgálatának legfontosabb és legnehezebb része az egyes alkotórészek felismerése, illazonositása. Ehhez nagy szükségünk van a drogok és a gyógynövények alapos és széleskörü ismeretére. E tudást azonban könyvből, rövid idő alatt elsajátitani alig lehet. Ehhez hosszabb időre és nagy gyakorlatra, továbbá jó megfigyelőképességre van szükségünk. Dragendorff közismert, kiváló munkájában 12 700 gyógynövényről közöl adatokat. Vannak akik 30—40 000-re teszik a gyógyászati célból akalmazott növények számát. Magyarország gyógynövényeiről készülő félben maradt munkám alapján a hazai növények számát 3000-re teszem, a honos 5000-ből következtetve. Igaz, hogy bizonyára van olyan fővárosi gyógyszertár, amelynek forgalmát a Digitalis, Ipecacuanha, Saponaria, Chamomilla, Tilia, Herniaria, Uva ursi drog ismerete talán kimeriti, de 250—300 drog ismeretével szakértőkké is válhatunk e téren.

A drogok és gyógynövények ismeretét sokban és sokszor helyettesitheti jó gyógynövény gyüjtemény (herbarium) és dróggyüjtemény. Célszerü lenne ha ilyen szárított gyógynövény- és droggyüjteményt minden gyógyszerész készitene magának tanulmányi ideje alatt, esetleg kezdő gyakorló évei alatt. A régi gyakornoki tanfolyamok hallgatóitól a anárok megkivánták a herbariumot és a droggyüjteményt. Nagy haszna volt ennek későbbi tanulmányaik és életük folyamán. Felhivom az érdeklődők szives figyelmét Augusztin professzornak Magyarország gyógynövényeit magába foglaló herbáriumára. Azt hiszem azonban ma már ezt sem lehet kapni.

Az összehasonlitó herbárium- és droggyüjtemény részbeni helyettesitésére egyes szerzők füzeteket irtak, sőt meghatározott kulcsot is közöltek a teakeverékek analyziséről. Megemlitem itt a következőket: Hummel: Die Bestimmung geschnittener Drogen in Teemischungen, Jéna, 1937., Crodel: Das ärztliche Teerezept, Weber: Geschnittene Drogen, G. Fischer, Jena, 1938, Oehm és Blacek: Beiträge zur Kenntniss der Kräutergemische Archiv. u. Ber. d. d. Pharm, Ges. 276, H, 1. — 3. 1938. Külön kiemelkedik az idevágó szakirodalomból Schlemmer és Hörhammer: Die pharmakognostische Teeanalyse c. müve (D. Ap. Verl. Berlin, 1939.). E munka uttörő e téren, mert 556 fényképen mutatja be egészben és vágott állapotban a drogokat és igy egyesiti a préselt növényi rész, továbbá az egész és a vágott drog képeit is. Idézem még Bloudel: Manuel de matiere medicinale 1887. Doin, Páris, Dujardin—Beaumetz és E. Égasse: Plantes médicinales, továbbá Hanbury, Zörnig munkáit. Külön figyelmet érdemel Dequeker: Pharmacognostische Commentaar op de Belgische Pharmacopee IV. en haar eerste bijvoegsel, Uitgeverij Instituut, Harelbeke, 1941. munkája. Ennek Atlaszában megtaláljuk a drog anyanövényének ábráját, a drog képét, szöveti szerkezetének és porának mikroszkópos képét. A herbarium pótlására megemlitem még Gehe: Arzneipflanzen-Karten, Drezda c. szines gyógynövényfényképgyüjteményét, melyhez rövidre fogott magyarázó szöveg is van. Továbbá Jávorka: A magyar flóra c. kiváló munkáját.

E segédeszközök hivatottak pótolni a herbariumot és droggyüjteményt, továbbá részben a tapasztalaton alapuló tudást. A drogok jellemző ize, szaga, szine és törése szintén jó támpontot nyujt sok esetben a teakeverékek alkotórészeinek felismerésében. Ne feledkezzünk meg a száritáskor erősen zsugorodott és igy alakjukat vesztett, főként levéldrogok esetében a vizben való áztatásról. A felpuhult és kiteritett drog sokkal jellemzőbb bélyegeket árul el, mint a szárított, zsugorodott és alakját teljesen megváltoztatott kereskedelmi áru.

Ha mindezek a segédeszközök sikertelenül szolgálnak bennünket, akkor folyamodunk a mikroszkóphoz. Mielőtt borotvával metszetet készitünk, vékony növényi részek — vagy poralaku drogok — vizsgálatában, jó szolgálatot tesz a gyógyszerkönyvi chloralhydratos, az erélyesebb kálilugos, a Rom-féle nátriumperboratos (Kisérleti Közlemények) vagy a Bozó-féle hydrogenhyperoxydos (Magyar Gyógyszerésztudományi Értesitő) deritőeljárások egyikének vagy másikának alkalmazása. Ha ezek nem segitenek, akkor készitünk borotvával metszetet és vizsgáljuk a készitményt vizben, majd kálilugos kifőzés és mosás után glycerinben, vagy ha állandósitani akarjuk, glyceringelatinban.

A mikroszkópiai metszetben jellemző adatot szolgáltatnak a keményitő szemek, a sóskasovas mészkristályok, kősejtek, rostok, szőrök, járatok és az általános szöveti szerkezet.

Mikrochemiai vizsgálatokat is végezhetünk a keményitő (jódtól megkékül), inulin (glycerin, szesztől sphaerokristályok), fehérje (jódtól sárgásbarna), cser anyagok (vastól kék vagy zöld), alkaloidák (Mayer-reagenstől fehér csapadék), zsirok (Sudán III-tól veres), cukor (Fehling oldatot redukálják), oxymethylanthracinonok (lugtól vörösszinü) illóolaj stb. kimutatására.

Ha elegendő anyagunk van, tartalmi meghatározást is végezhetünk illóolaj, anthrachinonok, alkaloidák, csereanyagok, saponinok, stb. meghatározására.

Az elmondottakból láthatjuk, hogy a teakeverékek vizsgálata nem egyszerü feladat, sok tudást, gyakorlatot és türelmet kiván. Sajnos a gyakorló gyógyszerésznek igen ritkán van rá szüksége. Valljuk meg őszintén a munka jutalma nem áll arányban a reá forditott idővel és a hozzá szükséges tudással. Ebben látom okát annak, hogy a gyógyszerészek nem is foglalkoznak szivesen vele. Pedig érdemes lenne, mert nemcsak tekintélyt és elismrést ad a gyógyszerésznek, hanem jelentős anyagi hasznot is jelent. Erre is van, de sajnos kevés példaadás.

Országunk igen gazdag gyógynövényekben. Kötelességünk a hazai gyógynövényeket, — melyekért a külföld értékes valutát adott a multban és reméljük fog adni a jövőben is —, idehaza is az őket megillető mértékben pártfogolni és felhasználásuk módját, alkalmazásukat terjeszteni. Az orvosok körében lenne kivánatos ezt a munkát mielőbb elkezdeni, mert bizony fehérholló számba megy sok gyógyszertárban a teakeverékek kiszolgáltatása és elkészitése. Főként azért, mert azt sem receptre, sem a kézieladásban nem keresik, pedig nemcsak gyógyászati célra, hanem élvezeti szerül is derekasan megállják helyüket a hazai gyógynövények (Frangula-Saponaria). Külföldön a méltó elismerést már régen kivivták drogjaink. Az üröm, homoki pirositó, nadragulya, szarkaláb, csipkebogyó, zsurló, belendek, fenyőbogyó, mályva, pemetefü, utifü, cickafarkkóró, iglic, szeder, bodza, maszlagos redőszirom, gyermekláncfü, hársfavirág csaján és árvácska évi 100 mázsán felüli mennyiségben ment külföldre, nem beszélve a kamilláról és mentáról, melyekből 6—7000 mázsát szállitottunk szerte a világba. Ebbe a munkába a gyógyszerészeknek fokozottabb mértékben be kell kapcsolódniok a jövőben, főként természetesen az egyes vidékeken.

Áfonya bor
Asthmolysin inj.
Posterisan kúp
Posterisan kenőcs
Alsol crém
Tinct. Ferri Athenstaedt
cum et sine ars.

nagykereskedőknél
korlátlan
mennyiségben
kapható!

Előfizetési dij:
1 hóra 15.— forint
Negyedévre 45.— forint
Falusi törpe gyógyszertáraknak:
1 hóra 10.— forint
3 hóra 25.— forint
Szakszervezeti tagoknak:
1 hóra 7.— forint
3 hóra 20.— forint
Postatakarékpénztári csekkszámla szám: 1402

Évfordulóra

Amikor e sorokat irjuk, harmadik évfordulóját ünnepeljük felszabadulásunknak.

Ünneplésünk első megemlékezése a náci és nyilas barbarizmus áldozatainak szól, akiknek örökre kioltott mécseit hiába is próbálnók keresni. Ugyanekkor emlékezzünk az imperialista háboru esztelen harcába küldött halottakra is.

A nagy ünneplés hálamuzsikája szóljon a Szovjet-Unio hős katonáinak, kik felszabaditottak bennünket és ezzel megmentették életünket. E gyönyörü zene együtteséből élénken csendül ki az évszázadok óta elnyomott és most felszabadult népek munkaeszközének élénk üteme és a békét áhitozó világ templomainak harangzugása.

Az ostrom megszünése után, a Vörös Hadsereg felszabaditása nyomán, látva a szörnyü háborus pusztitást, szinte apatikusan, reménytelenül néztünk a bizonytalan jövő elé. Jöttünk-mentünk, tétován. De órák multával már nem törődtünk bele a kétségbeesettnek látszó kegyetlen helyzetbe, s szinte valami megszállottság vett erőt rajtunk, hogy csak azért is megmutassuk a félrenevelt, elbutitott tömegnek, hogy nem olyan fából faragtak bennünket, akiket a sors könnyen legyür és véglegesen megsemmisit.

Ma már, ha gondterhes homlokunkat végigsimitjuk és lelki szemeink előtt elvonultatjuk ezt a 3 éves heroikus munkát, amit a legmostohább körülmények között, éhezve, fázva, rongyosan, sokszor minden ellenszolgáltatás nélkül végeztünk, büszkén állapithatjuk meg, hogy nagyszerü teljesitmény volt.

Nem titkoljuk, hogy a mult fájó és égető sebei ismét és ismét felszakadnak, de ez a multbanézés adja a további erőt ahhoz, hogy épülő uj országunkat még nagyobb, még szebb munkáinkkal diszitsük fel.

Semmi kétségünk azirant, hogy ez, bármily nehéznek látszik is, maradék nélkül teljesülni fog és akkor kapjuk meg a legnagyobb elismerést, a legszebb jutalmat, a népi közösség elismerését.

Ki ne emlékezne még 1945. január 18-ra? Amikor felszabadultunk a náci barbarizmus irtózatos nyomása alól. Még előttünk van a szörnyü kép. Az ország, a főváros, a teljes pusztulás képét mutatta!

Lelkes kollégáink a hullákon és romokon át, gyorsan az élre szökkentek. Nem kérdeztek senkit, nem vártak felsőbb utasitásra, parancsra. Nekivágtak, megkisérelni a lehetetlent is. A pinceélet még folytatódott, a mécs lángja azonban már fényesebben pislogott. A felszinen semmi, vagy csak alig mutatkozott valami élet. Megindult a népvándorlás. Batyu-batyu hátán. A fagyos rögön, hevenyében összetákolt szánkók és felfedezett ródlik voltak a szállitóeszközök. Butorrészek, ágyak és ágynemük, az elsőrendü szükségletek. A táplálékot nagyrészt a csonttáfagyott lóhullák adták. Ez volt hosszu idő után az első komolyabb kalória, amit magunkhoz vettünk.

Mint egy megbolygatott hangyaboly, siettek a roszszultáplált és még rosszabbul öltözött emberek korábbi lakóhelyük felkeresésére. (Ki maradt az eredeti lakásában?) Sokan csak a romjait találták lakásuknak, sőt

az ostrom a lakásban lévő vagyontárgyakat is elpusztitotta

Sok gyógyszertárnak csak a nyoma volt meg. A legszerencsésebb körülmény az volt, ha a materiális kamra vagy a pince valamelyik e célra átállitott helyén „müködött“ egy-egy patika.

A pincepatikák egyrésze mécs-világitás mellett, a legszörnyübb bombázások alatt is és a legmostohább körülmények között is, állandó életveszedelmek közepette végezték esküjükhöz hiven munkájukat. És itt térünk rá arra az unalomig elcsépelt kifogásra, melyet az igazolások során oly gyakran hallunk, hogy sokan „parancsra“ menekültek nyugatra. Csak azt nem tudjuk, hogy ha a felsőbb parancsot a pálya 70 százaléka nem, a másik 30 százaléka miért teljesitette oly vakon. Nem kötelezett senki senkit arra, hogy fontos egészségügyi őrhelyét felváltsa „egy biztosabbnak látszó menhellyel“.

Az 1945 január 19-én megindult „közegészségügyi bejárásunk“ egyetlen utcai forgalmu patikát sem talált. De pár napos nekilendülés után, (mert még e hó végén, sőt egész februárban is tartott a budai ostrom), már-már éledeztek, az ajtó, ablak, világitás és fütés nélküli pesti patikák. Ma még nincs itt az ideje, hogy történelmi hüséggel — szám és név adatokkal — irjuk meg a gyógyszertárak ujjáépitésének hősi történetét, de annyit e helyen ismételten le kell szögeznünk. hogy szakmánk erősen hozzájárult ahhoz, hogy megmentse az országot, a más országokban oly félelmetes erővel jelentkező járványoktól.

Erről illik és kell beszélnünk, mert lassan e hősi korszak résztvevői közül kifelejtenek bennünket.

Sohasem törekedtünk babérok gyüjtésére, ma sem teszünk mást, mint a pálya iránti határtalan szeretetből eredő kötelességünket teljesitjük és igyekszünk szolgálni az ország egészségügyét.

A kifosztott, félig lerombolt országban, gyógyszerellátásunk olyan mostoha körülmények közé került, amilyenre a gyógyszerész szakma fennállása óta példa nem volt. Éppen ezért lehetünk büszkék arra, hogy három év elteltével a centenárium évében, arról vitatkozunk és tárgyalunk, hogy milyen eszközökkel és milyen módon érjük el, sőt szárnyaljuk tul a békebeli normát

Lassan a föld alól felköltözött a lakosság és vele együtt a pincepatikák képe is megváltozott. Megindultak az „utcai expediálások“. Hosszu sorok jelezték a rolló előtt, a sorban álló közönség türelmes várakozását, hogy megkapja a legszükségesebb gyógyszereket, hiszen komoly orvoslásról akkor még szó sem lehetett. Az orvosok is hasonló körülmények között éltek és gyógyitottak. (Erről az orvosok emlékeznek meg.)

A teljesen kifosztott, rombadöntött, e l r i a s z t ó patikák lassan kezdtek formálódni. Eleinte csak a belső tisztogatás volt a feladat. Később került sor az egyéb külső munkálatokra.

A közönség napról-napra szállitotta a rablási időkből elemelt standedényeket, gyógyszereket és a csencselési időkben igen sok gyógyszertár ráismert eredeti tulajdonára, amit jó pénzért volt kénytelen visszavásárolni. Csak mosolyogtunk az ilyen és hasonló száz és ezer eseten, egy volt csak fontos, hogy a nagy elesettségünkben, át tudjuk vészelni a nagy tragédiát, mennél hamarabb elfelejteni, mennél hamarabb szolgálni az emberi közösséget, a közegészségügyet,

1945. január 18—27. A városházi, polgármesteri hivatal pincéje és egyes fenti helyisége, — ami a bombák kiszámithatatlan szeszélye folytán megmaradt, — szolgált hivatalos helyiségként a szakma által megválasztott, u. n. g y ó g y s z e r é s z t i z e s b i z o t t s á g n a k, (neveket most szándékosan nem emlitünk), amely itt végezte első pionir-munkáját. Az Eötvös-utca 25. és a Bangha Béla-utcában gyülekeztek a szakszervezet lelkes tagjai. Ők voltak a demokratikus gyógyszerészek megszervezői. Róluk csak ugy lehet majd megemlékezni, mint akik a pálya iránti határtalan szeretetükben és kötelességérzésükben, minden veszedelmek dacára is, kormányozták a gyógyszerészek süllyedő hajóját és vitték előre a biztos utak felé.

Ezeken a találkozásokon pecsételődött meg a gyógyszerész-szakszervezet sorsa.

A náci, nyilas uralom üldözöttei, kik a sors kiszámithatatlan akaratából megmenekültek, testben és lélekben összetörve, találkoztak a gyógyszertárak itt maradt dolgozóival és együtt keresték az utat, amely a szocializmus felé vezet.

Három év óta folyik ez a keresés és még mindig csak a keresésnél tartunk.

Nem vitás, hogy ez alatt a három év alatt, a sok személyi harc és áldatlan állapotok közepette, óriási munkát és feladatot oldott meg a gyógyszerész szakszervezet, meg kell mondani, hogy nem könnyü, nem rózsás körülmények között és talán ez az elmult három év tapasztalata fogja végre megteremteni azt az egységet, amelynek ereje nélkül nem tudjuk elképzelni az alkalmazott elvtársak, kartársak érdekeinek megvédését. Ez a széthuzás is oka annak, hogy a hároméves évforduló mai jelentéséből kimaradt, a régi rendszerben megrokkant, visszeres lábu és soha a napos oldalra nem került, bár egyforma képesitéssel, esetleg n a g y o b b k é p e s s é g g e l r e n d e l k e z ő kartársak jogos felemelésének törvényes rendelkezése és a megfelelő nyugdijjárulék biztositása

Sokat harcoltunk ezért a három év alatt és reméljük, hogy most már a harc végén járunk.

A centenárium évében bőséges alkalom kinálkozik, hogy megemlékezzünk a felszabadulás óta végzett gyógyszerészi munkákról.

G y ü j t s ü k a z a d a t o k a t. Kérünk mindenkit, járuljon hozzá, hogy élményeiből — volt ebből bőségesen elég — egyet-egyet bocsásson rendelkezésünkre, hogy ezzel is bizonyithassuk a fenti állitásokat, örökitsük meg az elmult három év áldozatos munkáját. Ezzel is adjunk biztatást az elkövetkező idők még szebb, még nagyobb alkotásaihoz

MÁRKUS DEZSŐ

Sedyletta tabletta

30x0.015

Szabadon rendelhető: OTI — MABI

MÁV — Szasa — Debbi stb.

PODMANICZKY GYÓGYSZERTÁR

BUDAPEST, VI. Telefon: 120—[illegible]

Gyógyszerész-napok

— Vitaesték az Egyetemen —

Rovatvezető: dr. Turi Pál

MEGKEZDŐDÖTT

a centenárium éve. Miközben az évforduló méltó megünneplésének előkészitésére alakult bizottság megkezdte munkáját, a „Gyógyszerésznapok“ is folytatódnak, hogy néhány hetes téli szünet után tovább is szolgálják a gyógyszerészi kulturát. Több izben rámutattunk már arra, hogy egyik legfőbb célkitüzésünk: szólaljanak meg a gyógyszerésznapokon a patikákban müködő kartársak, minél nagyobb számban. Adják elő, vitassák meg a gyakorlati gyógyszerészi munkálatok során nyert tapasztalataikat, megfigyeléseiket, járuljanak hozzá ezzel a magyar gyógyszerészet szinvonalának emeléséhez. Arra kérjük a fővárosi és pestkörnyéki kartársainkat, hogy vegyenek részt továbbra is ebben a munkában. Kérjük, hogy tervezett előadásuk cimét és annak kivánt időpontját telefonon (185—297 számon) vagy levelezőlapon a budapesti Egyetemi Gyógyszerészeti Intézetnek jelentsék be (Budapest IX. Hőgyes Endre-u. 7.). Vonatkozik ez a felhivás természetesen vidéki kartársainkra is, akiket szintén szeretettel hivunk a gyógyszerésznapok előadói sorába. Ha azonban utazási vagy egyéb nehézségek miatt a személyes megjelenés akadályba ütköznék, ugy minden irásban beküldött értekezést a gyógyszerésznap hallgatósága előtt készséggel ismertetünk.*

DR. WÉBER DEZSŐ

egyetemi magántanár a tinct. digitalis elkészitési módjáról tartott érdekes és áttekintő előadást. Visszapillantott azokra a problémákra, amelyek a IV. Magyar Gyógyszerkönyv szerkesztői előtt felmerültek, amikor a nemzetközi előirattól eltérően, a VI. német gyógyszerkönyv nem higitott alkohollal való perkolálás, hanem abszolut alkohollal való 10 napi áztatás utján irta elő e galenikum elkészitését és amikor el kellett dönteni, hogy melyik módszer jobb. Különböző szerzők macskamódszerrel végzett vizsgálatai szerint a higitott szesszel készült tincturák hatásosabbnak bizonyultak.

Ujabb kutatások arra mutatnak, hogy ha készitéskor a higitott szesszel készült tinctura jobb, vagy legalább is egyenlő hatásu is az abszolut alkohollal elkészitett tincturával, tárolás közben ez a helyzet megváltozik és a 70 százalékos szesszel készült tinctura egy év után hatásfokában csökken. Ez a hatóanyagcsökkenés 3 év alatt kb. 60 százalékig emelkedik, mig az abszolut alkohollal készült tinctura ugyanennyi idő alatt átlag 25—38 százalék hatóértékcsökkenést mutat. Ezért előadó azt ajánlja, hogy a gyógyszerkönyv előiratának megfelelő, friss, szabályszerüen eltartott digitalis-levelet használjunk a tinctura elkészitéséhez és hogy legfeljebb annyi digitalis-tincturát készitsünk, amely egy év alatt elfogy. — Az előadáshoz, amely a gyakorló gyógyszerész egyik fontos problémáját taglalta, számosan hozzászóltak.

*Minden hó első és harmadik péntekén tartunk gyógyszerésznapot. Az egyes előadások időtartama lehetőleg husz percet ne haladja meg.

EGY FERMENTUM

játszik jelentős szerepet a digitalis-glycosida lebontásában — mondja hozzászólásában *dr. Molnár István* rákospalotai gyógyszerész — és ez a fermentum vizben rosszabbul oldódik, mint alkoholban. Az eltartás szempontjából jelentős szerepet játszik a digitalis-levél viztartalma is. Még az u. n. „légszáraz“ levél is 10—15 százalék vizet tartalmaz, ennélfogva bizonyos foku értékcsökkenéssel mindenesetre számolni kell. Az V. Magyar Gyógyszerkönyv előkészitésekor a digitalis-levél fejezetnél ezekre a szempontokra tekintettel kell lenni.

Csipke professzor szól ezután a digitalis-kérdéshez. Kifejti, hogy a legtöményebb (96 százalékos) alkohollal készült digitalis-készitmény látszik a legmegfelelőbbnek, ez tartható el leginkább hatásfok-csökkenés nélkül — bár a legcélszerübb csak annyi digitalis-praeparatumot késziteni, amennyit a gyógyszertár rövid idő alatt expediálhat. Hivatkozik *Fritz* professzor vizsgálataira, aki megállapitotta, hogy a 70 százalékos szesszel készült tinctura már hat hónap után 40—50 százalék hatásfokcsökkenést mutat.

Mozsonyi professzor azt hangsulyozta, hogy a klasszikus gyógyszerészi tevékenység területe egyre szükül. Kevés készitmény maradt meg a gyógyszerész kezében és e kevesek közé tartozik a digitalis-levélből készült tinctura és forrázat. Külföldi forrásokra hivatkozva, idézi ezután *Mozsonyi professzor* a svájci gyógyszerkönyv mult évben megjelent modern kommentárját, amelyet a legkiválóbb svájci tudósok állitottak össze és amely az érvényben lévő svájci gyógyszerkönyvnek éppen a digitalisra vonatkozó egyik előiratát is éles birálat tárgyává teszi. A kifogásolt eljárás előbb egy extractumot készittet a digitalis-levélből és ezt oldatja azután hig alkoholban. A kommentátorok az abszolut alkohollal való készités mellett foglalnak állást, mert véleményünk szerint ez a módszer biztositja leginkább a glycosidák stabilitását és a jól definiált hatást. Ezzel szemben az 1947-ben kiadott XIII. Amerikai Gyógyszerkönyv a

70 százalékos szesszel készült tinctúrát tartja meg. Kétségtelen, hogy a legbiztosabb hatású a helyesen eltartott levélporból frissen készített forrázat — ahogy arra az előadó is rámutatott

DR. HALMAI JÁNOS

egyetemi magántanár, a január 16-i gyógyszerésznap előadója, a gyógyitásra használt teakeverékekről tartott nagy érdeklődéssel fogadott előadást, amelyet lapunkban alkalmunk van közölni. Az előadó számos érdekes könyvet, gyüjteményt mutatott be, többek között azt a gyufa-skatulyákból összeállitott egyszerü drog-gyüjteményt is, amelyet ő maga egyetemi hallgató korában készitett. Ilyen vagy ehhez hasonló kis gyüjteményt bárki összeállithat, aki a gyógynövényekkel szeretettel foglalkozik — és a gyüitésnek később is jó hasznát veheti. A tea-keverékeknek más országokban nagyobb a jelentősége, mint Magyarországon, de feltehető, hogy az orvostudomány legujabb irányzata, amely szivesen fordul a növényi eredetü gyógyszerek felé, ismét népszerüvé fogja tenni nálunk is a teakeverékeket. A téma minden oldalát megvilágitó előadásnak különös haszna volt, hogy egy olyan problémát hozott az érdeklődés előterébe, amelyet a gyógyszerészek nagy része — indokolatlanul — elhanyagolt

Szeretnénk még itt az előadó egy közbevetett megjegyzéséhez kommentárt füzni. A dróggyüjteményről szólva, azt elsősorban a *gyógyszerész-ifjuság*, az egyetemi hallgatók figyelmébe ajánlotta — volna, ha gyógyszerész-hallgató lett volna az előadóteremben. Kétségtelen, hogy most még tart a téli szünet, de megállapithatjuk, hogy az október, november és december hóban tartott gyógyszerész-hallgató mutatkozott. Természetesen tudjuk, hogy a tanulmányi rend sok tekintetben kötött és hogy a kötelező kollégiumok is elég munkát adnak a hallgatóságnak: mégis kivánatos lenne, hogy tudományosan is megvilágitott szakmai gyakorlati kérdések megvitatása iránt a leendő gyógyszerészek az eddiginél nagyobb érdeklődést mutassanak

A TEAKEVERÉKEKRŐL

tartott előadással kapcsolatban *Lipták professzor* visszaemlékezik arra, hogy fiatal tanársegéd korától kezdve számos alkalommal vizsgáltak a gyógyszertani, illetve a gyógyszerismereti intézetben budai javasasszony által készitett „csodatevő" teát. A keverék főalkotórésze rendszerint a senna-levél volt (A javasasszonyok „paciensei" főleg nők és ezeknél gyakran van laxativumra szükség.) A senna mellett rendszerint a menthalevél fordul elő izjavitóként a teákban. *Lipták professzor* rámutatott arra, hogy a gyógyszerészhez gyakran hoznak ismeretlen teakeveréket azzal a kéréssel, hogy ugyanazt szolgáltassa ki. Ezért örvendetes és hasznos, hogy az előadó a teakeverékek elkészitésének, illetve analizisének módszereit a gyógyszerésznapon ismertette.

Mozsonyi professzor a régi közmondást idézi: „Füben, fában orvosság". Különösen aktuális ez a mondás ma, amikor magasabbrendü növényekből is egész sereg antibiotikumot sikerült izolálni. (Például Szegeden *Ivanovits* professzor a retekmagból egy „raphanin" nevü erőshatásu antibiotikumot vont ki.) Ezek a modern kutatások ujabb megvilágitásba helyezik a gyógynövények kérdését.

IFJ. KALÁN JÁNOS

budapesti gyógyszerész, aki a „Tára mellől" cim alatt már régebben is ismertetett gyakorlati kérdéseket „A Gyógyszerész" olvasóival, ezuttal több gyakrabban előforduló receptural illetve galenusi készitmény előállitási problémájának egyszerü gyakorlati megoldásáról számolt be. Az érdekes és szakszerü előadásból (amelyet hozzászólások az idő rendkivüli előrehaladottsága miatt nem követhettek), különösen a gelatin-capsulák elkészitési módjának ismertetésére hivjuk fel kartársaink figyelmét, mert feltehető ezeknek a gyógyszer-alakoknak nagyobb elterjedése és gyakoribb alkalmazása. *Kalán* kartársunk előadása abba a programmba illeszkedik, amelyre beszámolónk bevezető soraiban utaltunk: várjuk, hogy a pályát szerető, kitünő képzettségü gyógyszerészeink a jövőben is a gyógyszerésznapok keretében ismertessék azokat a *gyógyszerészi hivatás gyakorlásának körébe vágó* kérdéseket, amelyeknek megoldásával a tára mellett foglalkoznak.

A MEZŐGAZDASÁGI KÉMIA

oktatásának fontosságáról irtunk lapunk legutóbbi számában, *dr. Kégl László* főadjunktus előadásával kapcsolatban. Most olvassuk a kormány uj rendeletét, amely gazdászati képesitéshez kötött jegyzői állásokat rendszeresit a mezőgazdasági falvakban. Magyarország agrárállam: nem szükséges hangsulyozni, milyen fontos, hogy a falukban müködő gazdasági jegyzők, gazdászati felügyelők és egyéb szakemberek *mellett* a gyógyszerész *is*, szükség esetén talajkémiai és más gazdasági kérdésekben a gazdáknak tanácsot adhasson. A patikában mindenki megfordul: a gyógyszerésznek igy bőségesen nyilik alkalma, hogy tanácsaival a föld müvelőinek segitséget nyujtson és ez által az ország mezőgazdaságának fejlesztéséhez is hozzájáruljon.

Tichler János
Gyógyszerészeti
papirárúk
ALAPITVA 1897
TÖRV. VÉDVE
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 37.
TELEFON: 126-057

Szakmai krónika

Irja: Székely Jenő

Lassankint már számot kell vetnem, hogy miről ne irjak. Különböző módozatokat kell kidolgoznom, hogy mit hallgassak el és tagadjak le abból, amit tudok. Amit lényegében mindenki tud. Sőt egyébről sem beszélnek, csak erről. És nem minden szakmai strucc dugja a fejét — a tára alá

Igenis, csevegnek, csicseregnek és megbotránkoznak. És te, jámbor szakmai krónikás, éppen te ne tudnál róla? Hiszen ez a rovat nem egyszer arról is hirt ad, amiről mások hallgatnak. Ez a szakmai krónika, minden nagyképüség nélkül, kissé talán gyógyszerészi történelem is. És ha igaz is az a sokszor hangoztatott vád, hogy határozottan kiállok egy bizonyos szakmai cél érdekében, sohasem mulasztom el, hogy rámutassak az ellentétekre. De ha én ezt olykor ki is felejtem, mindig akad valaki, aki, ha kell, akár vezércikkben is, megfelelő tapintattal figyelmeztet látszólagos egyoldalusságomra. Igy zajlik a szakma élete.

TESSÉK MEGIRNI

Eljönnek hozzám és követelik. Ez történt. Mások megállitanak és azt mondják, hogy erről egyelőre ne irjak. Nem érdekel bennünket. Befut egy kartárs és nagy papirlapot tereget elém. Itt már pontokban felsorolják, miféle vélt vagy valódi sérelem ért bennünket.

Jó, hát akkor irjunk róla.

Arról van szó, hogy a Budapesti Gyógyszerész Testület, ugy ahogyan áll, mindenestől, belépett egy demokratikus érdekképviseletbe. Mi van ebben? Hadd lépjen. Végre egy tiszta lépés a népi demokrácia felé. Az első lépés a felszabadulás óta.

Ez nem árthat nekünk. Csak használhat. Két demokratikus irányitás alatt álló szervezet minden vonalon könnyebben megértheti egymást. Ez biztositéka is egyuttal a szakmai együtthaladásnak. Természetesen csak akkor és ott, ahol erre feltétlenül szükség van. Rengeteg példát hozhatnék fel arra, hogy csak a szervezett, szervezeti irányitás vezethet rá az egyedül járható utra.

JÖNNEK A KÉRDÉSEK

Csak ugy ontják őket. Meg sem várják a választ és már jönnek a másikkal. Itt is — ott is felnyulik egy kéz. Csupa nagyjelentőségü bejelentés vár megoldásra.

Miért léptek be?

Senkisem gondolhat másra. Ugyan, miért is mentek volna másként a gyógyszerészek a kisiparosok közé? Nyilván igy akarják elkerülni, vagy megakadályozni, hogy a gyógyszerészi törvényjavaslatból valamikor is törvény lehessen.

Ez már világos cél. De feltételezhető-e, hogy egy demokratikus érdekszövetség ilyen igérettel szervez be egy célirányos, menekülésre hajlamos társaságot? Hogy egy demokratikus szervezet szembehelyezkedik a népjóléti miniszter befejezett törvényjavaslatával. Hiszen éppen mai vezércikkünkben mondja Olt miniszter elvtárs — „és remélem, hogy hamarosan törvény lesz belőle."

Erről tehát nem lehet szó. Ez csak afféle mellébeszélés. Sokkal valószinübb, hogy az adózás területén reménykednek bizonyos eredményekben, ha egy erős és országos szervezethez kötik sorsukat. Másról is szó lehet. Rengeteg kisebb-nagyobb gazdasági kérdés megoldásáról. Én itt, ebben látom a nem is nagyon rejtett okát ennek a váratlan kisiparosi átminősitésnek.

Semmiesetre sem abban, hogy ők most a 87.000 főnyi kisiparosságtól várják, hogy helyettük és nevükben a tervezett részleges intézményesités ellen fellázadjanak. Mert ha igy volna, akkor a gyógyszerészi müködés a szabadipar vonalára futna. Akkor véglegesen meg kellene feledkeznünk arról, hogy a — gyógyszertár közegészségügyi intézmény, mely az állam ellenőrzése alatt áll. Erről pedig sohasem szabad megfeledkeznünk.

KOLLEKTIV SZERZŐDÉS

Azt is egyre sürübben emlegetik, hogy a gyógyszertár-tulajdonosok azért lettek kisiparosok, hogy egy országos szervezet támogatásával és erejével törhessék le a szakszervezet igényeit. Sokan ebben látják annak az okát is, hogy a régen huzódó kollektiv-szerződést még mindig nem sikerült tető alá hozni.

Meg kell mondanom, hogy ez igy, ebben a megfogalmazásban, legalább is — fából vaskarika. Elképzelhetetlen ugyanis, hogy egy szocialista vezetés alatt álló demokratikus szervezet ilyen szerepre vállalkozzék. Elképzelhetetlen, hogy a kisiparosok szervezetében tömörült tulajdonosok nagyobb sikerrel harcolhassanak a szakszervezet szociális törekvései ellen, mint amikor a Budapesti Gyógyszerész Testület vezetőségével tárgyaltunk. Hogy itt, majd éppen itt fogják érvényesiteni azt a céljukat, hogy fizetésemelés pedig csak a taxa felemelése után várható.

Aki ilyesmit hirdet, vár vagy remél a két szervezet jövő együttmüködésétől, az tudatosan meghamisitja a népi demokrácia alapelveit. De nem ez az első tévedés. Hogy szakmai berkekben mekkora port vert fel ez a kisiparosi átállás, azt a legszélsőségesebben ez a legfrissebb értesülés bizonyitja.

— Hallottad, hogy a tulajdonosok beléptek

a görög szabadságharcosok közé? . . Igen, a gascogni legények, — és Molnár Frédi a kapitány.

Molnár kartársam nyilván csak testi alkata miatt került e hír központjába. Én magam tiltakozom helyette az illetéktelen szerep és kinevezés ellen. Hiszen mindössze egy adakozási plakátról van szó. De, valljuk be, ez is valami.

ERŐS SZAKSZERVEZET

E híreknél és tényeknél azonban sokkal fontosabb az a következtetés, amit le kell vonnunk belőlük. Erre pedig csak egy erős szakszervezet kiépítésével adhatunk választ. Egyszerre elértelmetlenedik minden ellenállás a gyógyszertári segédmunkások bevonásával szemben. Erős szakszervezetet. A tulajdonosok elnöke együtt ül az asztalosok, szabók és cipészek elnökével a vezetőségben. Hát akkor mi, szakszervezeti tagok, miféle jogon emelünk válaszfalat a gyógyszertárakban dolgozó gyógyszerészek és segédmunkások közé? Elvégre mi azután igazán közel vagyunk egymáshoz.

Erős szakszervezetet. Együtt minden gyógyszertári dolgozóval — a közös cél érdekében. Nem lehetünk tekintettel senkire és semmire. Félre kell állítanunk azokat a személyeket, akik a közös alkotó munkát akadályozzák. A tagság, egyedül a tagság a fontos és nem egyes személyek csökönyös ragaszkodása — a képzelt hatalomhoz.

Erős szakszervezetet. Mert nem az a baj, hogy a tulajdonosok tömörülnek, hanem hogy mi még mindig marjuk egymást. Pedig soha annyi megoldásra váró feladat nem állott előttünk.

Erős szakszervezetet. Sürgősen meg kell választanunk a vezetőséget, hogy megfelelő sullyal tárgyalhassunk minden érdekeltséggel. Ha a tulajdonosok léptek egyet a demokrácia felé, mi tegyünk hitet róla, hogy a felszabadulás óta építjük és tovább is építeni akarjuk a népi demokráciát.

Erős szakszervezetet. Mert mi vagyunk a munkásság és mi vagyunk az erő, mely őrt áll, véd és teremt . . .

CENTENÁRIUM

Ha már benne vagyunk, hadd foglalkozzam ezzel is a szakmai krónikában. A magyar gyógyszerészek centenáriumának megrendezéséről van szó.

Egyelőre két bizottsági ülés tárgyalta ezt a kérdést a Mozsonyi-Intézetben. Ismerjük be, hogy a felszabadulás óta ez volt az első lépés, amelyben valamennyien, minden szakmai érdekeltség kiküldöttei, egy véleményen voltunk.

Mindenki átlátta e nagy horderejű kérdés teljes jelentőségét. Szinte egymással versenyeztek munkavállalásban és áldozatkészségben.

Ha a következő ülés is ilyen lelkes kiállás jegyében zajlik le, akkor a magyar gyógyszerészek centenáriumára az egész ország fel fog figyelni.

A gyógyszerpiac helyzete,

mint az Anyag- és Árhivatal szokásos havi ankétjén kialakult, aránylag kedvezőnek mondható!

Kedvezőnek az elmult évhez viszonyitva és kedvezőnek az európai gyógyszerpiac helyzetéhez viszonyitva.

Aki összehasonlitást akar tenni a magyar és a többi európai vagy dunavölgyi államok közegészségügyi állapota között — és ebbe természetesen a gyógyszerellátás is beleértetődik — csak a háboru utáni statisztikákat nézze meg és büszkén fogja megállapitani, hogy a magyar ujjáépités itt is nagyot teremtett.

Senki nem mondja, hogy a háboru előtti 1938-bani gyógyszerellátásunk nem volt kedvezőbb, mint ma, de ha figyelembe vesszük a háborut és az azt követő állapotokat, mindjárt másként látjuk a mai heyzetet.

Amidopyrin még ma sincs és őszintén meg kell mondani, hogy nincs is kilátás rá, hogy a közeljövőben lesz, mert ebben a cikkben világhiány mutatkozik. 3 év óta küzködünk amidopyrin nélkül és megállapitjuk, hogy e fontos antypyretikum nélkül is megy a gyógyitás. Lassan bekerül a köztudatba, hogy mint az élet egyéb területein, ugy itt is, „mindent és mindenkit lehet helyettesiteni."

A külföldről érkezett legujabb szállitmányok közül kiemeljük a 200 kg. Chloralhydrátot 250 kg. Phenolphtalint, 1000 kg. Phenacetint, 181 kg. Theobromin p. 1000 kg. Natrium salycil-t.

Butyr. Cacao még most sem kapható. Csak ugy, hogy az édesipar letörött morzsáit felszedjük. Már többizben felhivtuk hatóságaink figyelmét, e helyen megismételjük hogy visszás helyzet, ha a cukorkaüzletek kirakatai zsufolva vannak csokoládéárukkal, ugyanakkor a gyógyászat e fontos alapanyagot nélkülözni kénytelen. Mint már legutóbb emlitettük, a Cacaóvaj tökéletes pótszerét egyik vegyészeti gyárunk rövidesen forgalomba hozza.

Értesülésünk szerint a gyógyszertárak részére kiutalt szesz ára olcsóbb lesz, mint halljuk literenként 6 forinttal. A drogisták és illatszerészek részére cca 15 százalékkal magasabb árak lesznek megállapitva. Szóba került az ankéton a vidéki gyógyszertárak pipereszappan ellátásának hiányossága is. Ez ügyben intézkedés történik.

Lassan lejár a gyógyszertárak zárolt gyógyszereinek a gyógyáru nagykereskedőkhöz való beosztása is, ugy, hogy a jövőben, mint most is, mindenki által szabadon választott cégeket fognak kijelölni. Az uj beosztásra március végén, vagy április elején kerülhet sor.

(M.)

HIRDETŐINK SZIVES FIGYELMÉBE! Hirdetési dijaink 1947. január hó 1-től a következők:

A boriték első és utolsó oldalán, hasábszélességben
1 mm 2.50 forint

A boriték belső részén hasábszélességben
1 mm 2.— forint

A lapban lévő hirdetések hasábszéleségben
1 mm 1.50 forint

Apróhirdetés legfeljebb 3 sorig 25.— forint.

A P-aminobenzolsulfonamid készitményekről

Irta: Ligeti Viktor okl. gyógyszerész

A DEC. 5-I GYÓGYSZERÉSZ-NAPON TARTOTT ELŐADÁS RÖVID KIVONATA.

A baktériumok okozta megbetegedések elleni harc egyik legfontosabb momentuma a Salvarsan és a Penicillin felfedezésén kivül bizonyára a sulfonamid-vegyületek bevezetése a gyógyászatba. Az a törekvés, hogy olyan vegyi anyagok legyenek a gyógyászat szolgálatába állitva, amelyek az élő szervezetbe behatolt kórokozókat elpusztitanák, vagy legalább is fejlődésüket illetve szaporodásukat gátolnák, Ehrlich óta fennáll. E probléma megoldása sokáig nehézségekbe ütközött, mert olyan vegyületeket kellett előállitani, amelyek az emlitett feltételeknek megfelelnek, de amellett a kórokozóknak hajlékot adó élő szervezetre semminémü káros befolyással nem birnak. Ha elgondoljuk, hogy a megtámadott test sejtjei is a fehérjék olyan érzékeny kolloidális rendszeréből vannak felépitve, mint a kórokozó élősdiek, el kell ismernünk, hogy bámulatos munkát végeztek azok az emberek, akik a chemotherápiás gyógyszereket a gyógyászatba bevezették.

Ehrlich és munkatársai által felfedezett és a gyógyászatban többé-kevésbbé bevált chemotherápiás szerek közül nagyon sok az azofestékek csoportjából került ki. Igy tehát a chemotherápiás gyógyszerek kutatásai legelőször az azofestékek felé irányultak. Már 1913-ban Eisenberg egy olyan azofesték baktericid hatásáról számolt be, amely molekulájában sulfonamid csoportot tartalmaz. Az I. G. Farbenindustrie vegyészei 1920-ban szintetizáltak egy azofestéket a diamino-azobenzol-sulfonamidot, amely csak évek mulva került Prontosil név alatt forgalomba. Ugyanis abban az időben a gyár kutatói más munkákkal voltak elfoglalva és ily módon ez a vegyület az érdeklődésen kivül esett. Csak 1932-ben kezdenek ismét a sulfonamid tartalmu azofestékekkel foglalkozni és néhánynak előállitási módját szabadalmaztatják. 1933-ban a Prontosilt már a klinikákon használják sepsis és toxikus erithémák ellen, de még senki sem gyanitja, hogy ez a vegyület milyen korszakalkotó jelentőségü és hogy a kutatások valóságos inváziójét fogja elinditani ujabb és tökéletesebb gyógyszerek felfedezése céljából.

1935-ben Domagk megjelenteti hires publikációját, amelyben streptococcusokkal fertőzött egerekkel végzett kisérleteiről számol be.

Domagk kisérleteire hamarosan felfigyel az egész világ. Kisérleteinek eredményét többen is megerősitik és az uj gyógyszer Rubiazol néven hamarosan Franciaországban, később pedig Streptocid néven Szovjet-Oroszországban jelenik meg.

A párisi Pasteur-intézetben bebizonyitják, hogy a p. a. b. sulfonamid a tulajdonképeni therapeutikus hatás hordozója és nem az azofesték, ahogyan korábban gondolták.

Ezzel a második korszakalkotó felfedezéssel indulnak el a sulfonamid készitmények világhóditó utjukra, annál is inkább, mert a tulajdonképeni gyógyszer a p. a. b. sulfonamid, amelyet 1908-ban Gelm szintetizált és csak a különféle azofestékek készitésére és a szin rögzitésére szolgál, védjegyezve nem volt. Az a tény, hogy a p. a. b. sulfamid a streptococcusok okozta megbetegedéseket kitünően gyógyitotta, de a gonococcusok és meningococcusok elleni harcban is többé-kevésbbé jó eredményeket mutatott, a gyógyszervegyészeket arra ösztönzi, hogy a sulfamid alapvegyületbe különböző csoportokat és gyököket vigyenek be, amelyek egyrészt a hatást növelnék, másrészt hatásukat az emlitett coccusokon kivül egyéb baktériumokra is kiterjesztenék. Ez a törekvés sikerült is. A sok készitmény közül 1938-ban kimagaslik a p. a. b. sulfamido-pyridin, röviden Sulfapyridin. Előnye ennek, hogy nemcsak a streptococcusok, hanem főleg a pneumococcusok ellen is hatásos, de eredményesen használható gonococcus fertőzéseknél is. Természetesen ennek is azonnal megindul a gyártása világszerte, különböző elnevezések alatt, igy nálunk Ronin néven.

Miután ily módon bebizonyosodott, hogy a sulfonamid csoport hatása más csoporthoz kapcsolva fokozódik, tovább folytatódnak a kutatások, melyek ugyanabban az évben a Sulfathiazolt eredményezik. Legismertebb elnevezése a Cibazol, nálunk methyl-vegyülete Ultraseptyl néven van forgalomban.

A sulfamidokkal elért eredmények, valamint a gyáripar reklámhadjárata rövid időn belül olyan népszerüséget szereztek ezeknek a készitményeknek, amely példátlanul áll a gyógyszerek történelmében. Világszerte valóságos tömegpszihózis keletkezett, mindenki minden bajra sulfamid készitményt használ, sokszor indokolatlanul ugy, hogy egyes országokban, mint nálunk is, rendelettel kellett szabályozni a sulfonamid készitmények kézieladási forgalmát. Amennyire hozzáértő orvosi felügyelet mellett használata több bakteriális megbetegedésnél bámulatos gyógyulásokat eredményez, laikus kezekben annyira hatástalan, sőt individuálisan ártalmas is lehet. Az ártalmas készitmények példájául felhozhatjuk az Uliront.

Ugy látszik, nem volt klinikailag eléggé alaposan kivizsgálva, mert a használatban hamarosan bebizonyosodott, hogy sok esetben megbetegedéseket okozott ugyannyira, hogy a forgalomból sürgősen ki kellett vonni és helyette csak egy methyl-gyököt tartalmazó vegyület Neo-Uliron, vagy Diseptal B, került forgalomba.

A sok sulfonamid készitmény közül kiemelkedik még a sulfanilamid acetyl-vegyülete a Sulfacetamid, amely Albucid néven ismeretes.

Oldatát neutralizálni is lehet anélkül, hogy a hatóanyag kicsapódna. Ilyen tulajdonsága miatt előnyösen lehet használni lokálisan különösen érzékeny nyálkahártyák bakteriális gyulladásainál pl. a szemészetben.

Egy másik sulfonamid készitmény a Sulfaguanidin, amely 1940-ben került forgalomba és az emésztőszervek fertőzéseinél igen jól bevált. Meg kell még emlékezni egy vegyületről, amely Németországban különösen a háboru alatt volt használatban:

az amino-methyl-benzol-sulfonamid, amely M a r f a n i l néven vált ismeretessé.

Ezek voltak azok a sulfamid készitmények, amelyek nálunk is forgalomba kerültek. Külföldön ezeken kivül még néhány van forgalomban. Igy meg kell emlitenem a S u l f a p y r a z i n t és S u l f a d í s z i n t, a S u l f a m e r a z i n t, továbbá az I r g a f e n t, I r g a m i d o t és G l o b u c i d o t.

A sulfamidvegyületek szintéziseinél kiindulási anyag az anilin, amely kénsavval kezelve sulfanilsavat képez. Ha a sulfanilsavra phosphorpentachlorid (PCl_5) reagál, p. aminosulfochlorid keletkezik. Ha ezt ammoniával reagáltatjuk, p. a. b. sulfanilamid keletkezik, guanidinnel sulfaguanidin, amino-thiazollal pedig sulfathiazol.

Az igy keletkezett sulfamid vegyületek a Prontosilt kivéve fehér, vagy sárgásfehér kristályos porok. Vizben alig, de higitott savakban és főleg alkáliákban jól oldódnak. A hőt elég jól birják, 150° C-ig hevithetők anélkül, hogy elbomlanának, tehát igen jól sterilizálhatók. Izük kissé kesernyés később édeskés. A thiazol-vegyületek ize emlékeztet a B_1-vitaminéra, ami érthető is, hiszen thiazol-csoport a B_1-vitamin molekulájában is megtalálható.

Prof. S c h u l e k és R ó z s a kidolgoztak egy metódust, amely szerint a sósavban oldott sulfonamid-származékok formaldehyddel fehér csapadékot létesitenek, amely forralva sárgás-barna, vagy rózsaszinben feloldódik, kihüléskor pedig egyeseknél ujból kicsapódik, mig másoknál nem. A csapadék nátronlugban feloldódik, vagy az oldat elszintelenedik.

A sulfamid-vegyületek quantitativ meghatározására az irodalomban többféle eljárást találhatunk. Ezek a módszerek lehetnek titrimetriásak és gravimetriásak.

A titrimetriás eljárások azon alapszanak, hogy a sulfamid-vegyületek brómozhatók és ilyenkor dibróm-származékok keletkeznek. A brómozás befejezése után a fölösleges brómot jódkálium hozzáadása után nátr. thiosulfáttal visszatitráljuk.

Gravimetriásan ugy lehet a sulfanidokat meghatározni, hogy a vegyületet tömény sósavval és hydrogen hyperoxyddal elroncsoljuk. A benne levő kén kénsavvá oxydálódik, melyet báriumchloriddal bárium sulfáttá alakitunk és ennek a mennyiségéből számitjuk ki a kén mennyiségét. A kéntartalom alapján kiszámithatjuk a vizsgált anyag sulfonamid tartalmát.

Meg kell még emlitenem egy harmadik lehetőséget is, amely a nitrogéntartalom meghatározásán alapszik.

Az eddig elmondottak után szükségesnek tartom, hogy a sulfamid vegyületek alkalmazásáról és adagolásáról is néhány szót szóljak. A gyógyszerek használhatóságának és adagolásának ismerete nekünk gyógyszerészeknek is igen fontos. Sokszor előfordul, hogy az orvosnak tömegrendeléseknél nincs elég ideje a beteget kioktatni a rendelt gyógyszer helyes felhasználására, illetve adagolására. Gyakoriak azok az esetek is, amikor az orvos a gyógyszer szedésére vonatkozólag pontos utbaigazitásokat ad, a beteg pedig vagy annak hozzátartozója az utasitásokat elfelejti. Itt kell, hogy a gyógyszerész bekapcsolódjon az orvos munkájába, és a betegnek adott tanácsaival az orvos segitségére legyen. Ahogy a beteg részére a pontosan végrehajtott utasitások szerint alkalmazott gyógyszer áldásos lehet, éppen olyan káros következményekkel járhat a gyógyszer helytelen alkalmazása és adagolása. A Sulfamid készitményeknél ez a követelmény annál is inkább fennáll, mert ezek — amint tudjuk — olyan közkedveltségnek örvendenek, hogy boldog-boldogtalan szedi őket sokszor minden helytálló indok nélkül, ugy annyira, hogy ha nem is keresztes szerek, rendeletileg mégis olyan intézkedések történtek, amelyek szerint a keresztes szerekkel egy elbirálás alá kell őket számitani.

A sulfamid készitmények aktivitása D i m i t r i j e v i c szerint attól függ, hogy a szervezetben milyen mértékben dissociálnak. Ez a dissociáció alkáliás közegben fokozódik. Leggyengébben a sulfanilamid, utána a sulfapyridin, majd a sulfadiazin és legjobban a sulfathiazol és a methyl-thiazol dissociálódik. Ez utóbbinak a dissociálása 3000-szer nagyobb, mint a sulfanilamidé. Ezzel a sorrenddel növekszik a különböző sulfonamid készitmények bakteriostatikus hatása is. Itt kell megemlitenem azt is, hogy a különféle sulfonamidok hatása nem valószinü, hogy specifikus egyes coccus-féleségekre, hanem hatásuk a coccusok ellenálló képességétől függ. Tehát az érzékenyebb coccusok elpusztitásához elegendő a gyengébben ható készitmény, mig a legellenállóbbak ellen, mint például a staphylococcusok, már a legerősebb szulfonamid készitmény szükséges, ez pedig a sulfathiazol és a sulfa-methyl-thiazol. A sulfamidokkal szemben legérzékenyebb coccusok a streptococcusok, utánuk következnek a pneumo-, majd a gono- és meningococcusok. A legellenállóbbak pedig a staphylococcusok. A bacillusok közül érzékenyek a Bac. coli és a Bac. dysenteriae, kevésbbé érzékeny a Bac. oedematis maligni. Teljesen ellenállóak a typhus és a paratyphus, továbbá a tüdővész kórokozói, valamint az összes virusok a trachoma és a lymphogranuloma virusait kivéve.

Ezeket figyelembe véve, csak olyan megbetegedéseknél várhatunk eredményeket, amelyeknek kórokozói a sulfamid készitményekkel szemben érzékenyek.

*

Mielőtt áttérnék a sulfamidvegyületek alkalmazási módjára és adagolására, ki kell még térnem a felszivódásukra a szervezetben.

Orális alkalmazásnál felszivódásuk a vékonybélből történik aránylag rövid időn belül, kivéve a sulfaguanidint, amely a vastagbélből szivódik fel. Ez a felszivódás a különféle készitményeknél nem egyformán megy végbe. Leggyorsabban és legtökéletesebben a sulfanilamid és a thiazol-vegyületek szivódnak fel, mig a sulfaguanidin és származéka, amint már emlitettem, csak jóval később a vastagbélben szivódnak fel, tehát különösen használhatók a vastagbél fertőzéseinél.

A sulfamid-vegyületek kiüritése a szervezetből nagyobbrészt a veséken keresztül történik. Ez a kiürülés a különböző vegyületeknél különböző lehet és 1—4 napig terjedhet. A leggyorsabban a sulfanilamid távozik a szervezetből már 24 óra mulva, mig a sulfapyridin teljes eliminálása 4 napig is eltarthat.

A vérben a legnagyobb töménységüket általában 3—4 óra mulva érik el és ettől az időtől számitva a koncentrációjuk gyorsan csökken. Éppen ezért szükséges orális adagolásukat gyakran megismételni és pedig 3—4 órás időközökben.

Gyakran fordulnak hozzánk terhes vagy szoptatós anyák azzal a kérdéssel, szabad-e állapotuk miatt ezt, vagy amazt a gyógyszert szedniük. Amint emlitettem, a sulfamid készitmények a magzatba is behatolnak, ugyszintén a szoptatós anya tejében is kimutathatók. Mindenesetre ezek a mennyiségek nem elegendők arra, hogy toxikus hatásokat váltsanak ki, tehát terhes és szoptatós anyák nyugodtan szedhetik őket.

Ami az applikálási módjukat illeti, a sulfamid-készitményeket leggyakrabban orálsan adagolják tabletták alakjában. A tablettákat összerágva és ugyanannyi szódabikarbónával sok folyadékkal kell bevenni. A bevevéshez szükséges folyadéknak annyinak kell lenni, hogy a beteg naponta legalább 1.5 liter vizeletet üritsen ki, szódabikarbónát pedig egyidőben annyit kell bevenni, hogy a vizelet lugos kémhatásu legyen.

Lokálisan, amint korábban emlitettem, hintőporok és kenőcsök alakjában használhatók. Hintőporoknál egyszerre 10 gr-nál nagyobb mennyiséget felhasználni nem szabad, mert mérgező hatás állhat be.

Adagolásuknál ügyelni kell arra, hogy rögtön teljes therapeutikus adagok legyenek adva, mert kis mennyiségek a bakteriumoknál ellenálló fajokat eredményezhetnek. A kurának semmiesetre sem szabad 10 napnál tovább tartani, mert esetleg mérgezési tünetek léphetnek fel.

A sulfamidok dózisaira és adagolási módjukra különféle utasitások vannak forgalomban. Mindenesetre az adagolások lehetőségei a beteg egyéni szükségleteitől is függenek. A legeredményesebb gyógyhatásokat a következő adagolással lehet elérni: Felnőttek és 5 éven felüli gyermekek első adagnak 2—4 gr-ot kell hogy kapjanak, az adagolást pedig folytatni kell 4 óránkint 1 gr-nyi mennyiséggel még éjjel is. Ezt a kurát addig kell folytatni, amig a beteg hőmérséklete a normálisra nem csökken és azután még két napig, de az egész kezelésnek nem szabad 7 napnál tovább tartani.

Gyermekek 2—5 éves korig első adagnak 1 gr-ot kapnak, azután 4 óránkint 0.75 gr-ot. Kisebb, tehát 1—2 éves gyermekek első adagképpen 0.5 gr-ot, majd négy óránkint 0,5 gr-ot, végül csecsemők kezdő adagja 0.5 gr és 4 óránkint 0.25 gr. A kura ezeknél sem tarthat tovább, mint 7 nap. A sulfamidok összmennyisége egy kura alatt felnőtteknél és 5 éven felüli gyermekeknél nem lehet több, mint 60 gr, 2—5 éves gyermekeknél 45 gr, 1—2 éveseknél 30 gr és csecsemőknél 15 gr.

Végül meg kell még emlitenem azokat a mellékhatásokat is, amelyek a sulfamid-készitmények használatánál elég gyakran jelentkeznek. Ezek a mellékhatások olyan egyéneknél lépnek fel, akik a sulfamidokkal szemben különösen érzékenyek, vagy akik orvosi felügyelet nélkül huzamosabb ideig szedik őket.

A legveszedelmesebb mellékhatás a vérben methaemoglobin képződés, amely sulyos anaemiává fejlődhet. Erre a hatásra szokták mondani, hogy „öli a vörös vérsejteket". Gyakran fordulhatnak elő még egyéb kellemetlen melléktünetek is, mint pl.: urticaria, hideglelés, hányás, cyanozis és vese komplikációk. Minden esetre a gyógyszerésznek is kötelessége figyelmeztetni a beteget, hogy amint a legcsekélyebb melléktüneteket észleli, azonnal forduljon a kezelő orvosához.

*

Ezeket voltam bátor előadni a sulfamidokról, amelyek amint láttuk, a baktérium okozta megbetegedéseknél jelentős szerepet játszanak. Az utóbbi időben a Penicillin kezdi őket háttérbe szoritani, de azért még ma is a gyógyászatban eléggé erősen tartják azt a pozicióiukat, amelyet Domagk felfedezése óta elfoglaltak.

IRODALOM:

G. Domagk: Chemotherapie bakterieller Infektionen.

Krebs K. G.: A para-aminobenzoesav a gyógyszerchemiában. Ref. a Gyógyszerésztud. Társ. Értesitőjéből.

Biajkovic: Sulfonamidi. Farm. Glasnik. 1947. 7. sz.

Ligeti: A gyógyszerfüvektől az antibiotikumokig. A Gyógyszerész. 1947.

Schulek—Rózsa: Néhány p. aminobenzosulfinamid-származék quantitativ meghatározásáról. Gyógysz. Tud. Társ. Ért. 1941. 352. old.

Vámossy—Mansfeld: Gyógyszertan.

Sándor: A sulfonamidok használata a sebészeti gyakorlatban. Gyógyászati Közlemények. 1942. 13. sz.

Sándor: Ultraseptyl helybeli alkalmazása sebkezelésben. Orvosi Hetilap. 1941. 16. szám.

Ribényi—Gróf: Sulfamidvegyületek helyi alkalmazása. A Gyógyászat. 1942. 7. sz.

Szentkirályi: A kankó szövődményeinek kezelése p. a. b. sulfamid készitményekkel. Bőrgyógyászati, urológiai és venerológiai szemle. 1938. 2. sz.

Katona: Heveny fertőző betegségek kezelése p. a. b. sulfamiddal. Therapia. 1937. nov.

Mecseky: Adatok a csecsemő- és gyermekkori tüdőgyulladások chemotherápiájához. A Gyógyászat. 1944. 14. szám.

Koppány: Tapasztalataink égési sebek kezelésénél. A Gyógyászat. 1942. 25. sz.

Fritz Tramér: Erfahrungen mit Irgamid. Praxis. 1942. 30. szám.

I. R. Geigy: Irgaféne.

R. Pulver—R. Sutter: Ueber Irgafen. Schweitz. Mediz. Wochenschrift. 1943. 13. szám.

W. Löffler: Die Therapie der Pneumonie mit dem Sulfanilamid und seinen Derivaten. Schw. Med. Wochenschrift. 1943. 19—20. sz.

„TERLA"
Gyógyszerészek Szövetkezete Kft.
B U D A P E S T
Központi iroda, üzem és rendelés felvétel:
VII., KIRÁLY-u. 67 I. EM. 7
Telefon: 421—926
Steril kötszerüzem. Comprimaták. Betegápolási cikkek.

Prucsin

Hiába is gondolkoztok rajta, hasztalan üttök fel bel- és külföldi szakkönyveket. Nem juthat eszetekbe és nem találhattok rá. Hiába tapogatództok, kérdeztek, leveleztek, táviratoztok. Kár a fáradozásért, kár a költségért. Ugysem jön rá válasz. Lehet, hogy ők még nem tudják, de én már tudom, miért.

Mert nincs. A Prucsin nem létezik. Sem a védett, sem a védetlen szerek között.

Csodálkozol? Megmagyarázom. A Prucsin-nak éppen az a különlegesége, azért különlegesség, mert csak a — feltételezett nevek között szerepel. Érted már? A Prucsin csak jelképe egy bizonyos gyógyszernek, amellyel be lehet bizonyitani vagy meg lehet cáfolni valamit.

A Prucsin fogalom. Talán éppen ezért nagyobb a társadalmi hatóereje, mint általában sok más védett és védtelen gyógyszernek. Pedig ez a Prucsin nem is álmodott róla, hogy egyszer még ekkora szerephez juthat. Csak ugy megszületett, akaratlanul és tehetetlenül, ahogyan a gyermek világra jön.

Az anyag természeténél fogva, a a Prucsin egy patikában látta meg az Isten előirásos állványedényeit. Igaz, hogy mindjárt a születése pillanatában tagadásra használták fel. Ennél az ünnepélyes aktusnál természetesen én is jelen voltam. Igy kezdődött:

— Ha ma bejön a patikába egy hölgy (ugy látszik, valami női gyógyszer lesz), és kér egy doboz (dobozos gyógyszer) Prucsint, erre én azt mondom; igenis, kezit csókolom, tessék helyet foglalni, azonnal utánanézünk ... Hát igen, sajnos, jelenleg nem szolgálhatok vele, de holnap délig feltétlenül meglesz. Nagyon szivesen felküldöm a lakására, ó kérem, semmiség, ezért vagyunk, igenis kezit csókolom. Aztán elkisérem az ajtóig, kinyitom az ajtót, miközben mégegyszer elmondom a lakást, a semmiséget, a köszönést.

— No és azután?

— A Prucsin ugyan nem lesz meg, de bizonyitékokat tárhatok elé, hogy ha nálunk meg nem kapja, a világ egyetlen patikájából sem szerezheti be. Ezzel magamhoz szoktattam, hogy ugy mondjam, rabom lesz élete végéig.

— Ez gyönyörü volt. Szédítő dialektikai tudás. De nyilván nem minden szándék nélkül mondtad el nekem.

— Hát ha akarod tudni, felelte bőszen, nem. Azért mondtam el, hogy bizonyitsak vele.

— És sikerült?

— Még nem egészen, mert eddig csak az érem egyik oldalát láttad. Most megfordítom az érmet. A szín: egy intézményesitett gyógyszertár. Bejön egy asszony és kér egy doboz Prucsint.

— Ennyit?

— Csak annyit mondok: nincs. Esetleg hozzáteszem: tessék máshol megpróbálni. De erre már hátat is fordítok neki.

— Remek. De hol maradt az előbbi dialektika? Mert megállapitom, hogy az érem jelenlegi oldala egyáltalában nem tárgyilagos. Sőt határozottan elfogult a másik oldal javára.

— Ezt miből következteted?

— Abból, amit közöltél velem. Az intézményesitett patikában tehát nincs kézcsók, leültetés, lakásra küldés, nincs semmiség az egész, kikisérés, ajtónyitás, megint kézcsók és nincs életfogytiglani rabság.

— Hát az bizony nincs is, öregem.

— A Prucsin tehát csak addig valóság, mig magad mögött érzed azt a bizonyos korbácsot, mely bizonytalan sorsodat kiséri és veszélyezteti. Mert feltételezem, hogy akkor is ugyanugy alkalmazott leszel, mint most.

— Sajnos, nincsenek vérmes reményeim, hogy a saját patikámban dolgozhassak. — Pedig az államositott szénbányákban például lényegesen több „Prucsint" termelnek, mint azelőtt. Arról nem is beszélek, hogy a községi élelmiszerüzemek sem hajigálják ki az embereket. Sőt azok is odaszoktatják, ha akarod, életfogytiglan rabságra.

— Az más. Azok megkapják a maguk jutalékát és van mi serkentse őket.

— No és öregecske, mit szólnál egy kis prémiumocskához? Mondjuk, minden husz doboz Prucsin után egy doboz Prucsin.

Nem irom le a beszélgetés végét. Teljes diadalt arattam. Győzött a Prucsin, a kézcsók, az ajtónyitás, az odaszoktatás. És az érem másik oldala megértően rákacsintott az érem egyik oldalára.

De most a legutóbbi Gyógyszerésznapon, egyik kartársunk előadása hiánytalanul a Prucsin-vonalon mozgott. Lényegében olyasmit mondott, hogy néhány jó szó is kell a gyógyszer mellé, — ezért nem lehet a gyógyszerész: tisztviselő.

Hát persze, hogy kell a jó szó. Kell, hogy szóljon az ember az emberhez. De nem hiszem, hogy tisztviselőket akarjanak belőlünk csinálni. Még akkor sem, ha egyszer majd talán sor kerül az egész közegészségügy államositására.

A jelszó a szocializmus felé vezető uton: minden érték átmentése és hogy ugy mondjam, hatóerejének felfokozása. Ha te ma, kartársam, jó gyógyszerész vagy, holnap jobb gyógyszerész leszel. Mert nem egy ember önkénye adja a kezedbe és veheti el tőled egyik napról a másikra — a hivatásodat, hanem a közösség. Az pedig mi vagyunk, dolgozók.

Ezért állok zavartan és szinte szégyenkezve a Prucsin előtt. Tudom, hogy a Prucsin valójában nem ma született meg. Azt is tudom, hogy a Prucsin a mult jelképe. De rajtunk múlik, hogy hid legyen belőle a jövő felé.

(székely)

Synonima — Védett nevek

— Összeállitotta: DR. HANTOS LÁSZLÓ —

Dimethylaminoantipyrin-oxychinolinsulfonic. — Causthy
Dimethylaminoantipyrin-salicylat — Pyramidon salicylat
Dimethylaminoantipyrin-pyrazolonmonomethyl-aminomethansulfonat — Gardan
Dimethylaminoantipyrin-trichloraethylurethan — Compral
Dimethylaminobenzol — Dimethylanilin
Dimethylamino-dimethylaethyl-benzoyl-carbinol-hydrochloric. — Stovain
Dimethylamino-1-7-dimethyl-xanthin — Paraxin
Dimethylamino-phenazon — Amidopyrin
Dimethylamino-phenyl-dimethyl-isopyrazolon — Amidopyrin
Dimethylamino-1-phenyl-2-3-dimethyl-5-pyrazolon — Amidopyrin
Dimethylamino-phenyldimethylpyrazolon — Novamidon
Dimethylamino-phenyldimethylpyrazolon-Dial — Cibalgin
Dimethyl-anilin-orange — Methyl-orange
Dimethyldiaethylendiaminum-tartaricum — Lycetol
Dimethyl-carbinol — Isopropyl alcohol
Dimethyl-keton — Aceton
Dimethyl-methan-diaethylsulfon — Sulphonal
Dimethyloxymethylacridin hydrochlor. — Sinflavin
Dimethyl-piperazin-tart. — Lycetol
beta-Dimethylaminoaethylester-4-butylamino-benzoic-acid — p-Butylaminobenzoyl-dimethyl-amino-aethanol-hydrochlorid. Pantocain, Pantokain
Dimethyl-carbamic-ester-3-hydroxyphenyl-trimethyl-ammonium-methylsulfat — Prostigmin
Dimethylenguanidin-dihydrochlorid — Synthalin
2-2-Dimethyl-3-diaethylaminopropanolester — Syntropan
2-7-Dimethyl-3-dimethylamino-6-amino-10-methyl-acridiniumchlorid — Diphtosan
Dimethyl diphenyl-disulfid — Mitigal
Dimethyl-oxychinin + methylphenylacetamid. Meligrin
Dimethyloxychinizin — Antipyrin, Azophen
Dimethyl-phenyl-p-ammonium-beta-oxynaphtol-chlorid — Mucogen
Dimethylpiperacin tartaric — Lycetol
Dimethylpyrazolonhexahydro-cymol-diphenyl-dioxycarbonat — Mensalin
3-7-Dimethyl-xanthin — Theobromin
Dimetol — Dimethylpiperazintartarat, Lycetol
Dimol — Dimethylmethoxyphenol-comb.-tri-tetra-methylphenol
Dinatriumacetoarsenat — Aricyl
Dinatrium-3-3-diamino-4-4-dihydroxy-arsenobensol-dimethylbisulfit — Fulfarsphenamin
Dinatriumsó-3-5-dijod-4-4-pyridoxyl-N-methyl-2-6-dicarboxyl-acid — „D 40" Neo-Jopax, Uroselectan B
Dinatrium methylarsenic. — Arrhenae, Arsinyl, Nesarsicodyl
Dinitroaminophenol — Acid. picramic.
4-6-Dinitro-o-cresol — Dekrysil
Diocain — p-Diallyloxyaethyldiphenyldiamidin-hydrochlorid
Diogenal — Acid. dibrompropyldiaethylbarbituric.
Dionin — Aethylmorphinhydrochlorid
Dioxyaminoarsenobenzol dichlorhydr. — Salvarsan
Dioxyantrachinon — Istizin
Dioxydiaethylstilben — Oestramenin
p-p'-Dioxydiphenylhexan — Hormoestrol
1-o-Dioxyphenylaethanolmethylamin. — Adrenalin, Suprarenin
2-6-Dioxypirimidin-tetrahydrid — Uracil
Diparaanisylmonophenetinguanidin-hydrochloric. — Acoin
Diphenin — Diphenylhydantoin
Diphenylaminthymico benzoic. — Arhovin
Diphenylamilodihydrotriazol — Nitron
Diphenylcarbamid — Carbanilid
Diphenylhydantion-Ct. — Tacosol
Diphenylhydantion-Na. — Antisacer
Diplochin — Chinini-aethylcarbonic.
Diplosal — Acid. salicylo-salicylic.
Dipyrin — Dimethylaminoantipyrin Pyramidon
Disalol — Phenylsalicylsalicylat
Dismenol — Amidopyrin + Acid. p. sulfaminobenzoic.
Dispermin — Piperazin. Diaethylendiamin
Diuretin — Theobromin + Natriumsalicylat
Dodecamethylguanidin-hydrochlorid — Synthalin B
Dohyfral — Vitamin D
Dolantin — Acid. butyl-brompropenylbarbituric., Methylphenylpiperidin-carbonsavas-aethylester-clorhydr.
Domopon — Opium-conc.-alkaloid-chlorhydr.
Doralgin — Dimethylaminoantipyrin + Pernocton
Dormigen — Bromisovalerianylcarbamid, Uvaleral, Bromisovalum Ergobromin, Verobroman
Dormiol — Amylen-chloral
Dormonal — Barbiton
Doryl — Carbaminsavas-cholinester
Duboisinum sulfuric. — Skopolamin+Hyoscyamin
Duotol — Guajacol-carbonic.
Eatan — Albumin-hydralisat.
Ebesal — Cuproallyl-thiocarbamid-Na-benzoic.
Eccain, Eckain — N-benzoylhydroxypropyl-nor-ekgonidin-ester
Efrodal — Phenylmethylaminopropano-phenyl-allylbarbituric.
Ehrlich-Hata 606 — Arsphenamin, Salvarsan
Ehrlich-Hata 914 — Neo arsphenamin, Neosalvarsan
Eikonogen — Na-aminonaphtolsulfonat
Elarson — Stroncium-chlorarsino-behenolic.
Elbon-Ciba — Cinnamoyl-p-oxyphenylcarbamid
Electrargol — Argent. colloid.
Eludron — Sulfaniazol, Cibazol, Thiazomid
Elityran — Thyreoid extr
Elkosin — Sulfapyrimidin. Sulfamethazin, Diazil
Embarin — Mercurisalicylsulfosavas-Na
Emmenoplex (Emmenin-complex) — Oestrogen-hormon-praep.
Emodin — 4-5-7-Trioxy-2-methylantrachinon
Empyrin — Acid. acetylsalicylic
Endojodin — Entodon
Endovita — Vitamin A—D—E+Adrenalin

Enterovioform — Vioform-Saparin
Entero-Vioform — Jodchlorhydroxychinolin
Enterosalicyl — Acid. Acetylsalicylic enterosolv.
Entodon — Hexamethyldiamino-isopropanol-bijodid-20% sol.
Eosin — Tetrabromfluorescein-K. v. Na
Eosot — Kreosot-valreianat.
Epanutin — Diphenylhydantoin Dicantin
Eparseno — Aminoarsenophenol-glukol-sol
Ephedralin — Ephetonin + Paranephrin
Ephedrin — alfa-Hydroy-beta-methylamino-propyl-benzol, Phenylmethylaminopropanol, Ephetonin (synth.)
Ephedrin-sulfat — Fedrin-Lilly
Epherit — Ephedrin-hydrochloric
Ephetonal — p-Aminophenyl-1-oxy-2-methylamino-propin-hydrochorid
Ephetonin — Ephedrin-chlorhydr. synthetic
Ephetonogen — Ephedrin + Adrenalin sol.
Ephynal — Tokopherolacetat (Vitamin E praep.)
Epicarin — Acid. oxynaphtyl-oerthoxymetatoluilic
Epileptol — Methylenformamid cond.
Epinalin — Adrenalin + Ephedrin-sulfat sol.
Epinephran — Adrenalin
Epinephrin — Adrenalin
Epinin — 3-4-Dihydroxyphenyl-methylamin
Epsolin — Phenolphtalein
Epsom-só — Magnesium-sulfat
Ereton — Vitamin E praep.
Ergamin — Histamin praep.
Ergobasin — Ergometrin
Ergobasintartarat — Basergin
Ergopan — Secale praep.
Ergotamintartarat — Gynergen
Ergotitrin — Secale praep
Ergotoxin-aethanolsulfonat — Ernutin
Ericin — Methoxymethylium-salicylic
Erion — Atebrin
Eritrol — Bismuth cinchonidinjodat.
Ernutin — Ergotoxin-aethansulfonat
Erugon — Testic. hormon-standard, Ovari-praep.
Erythrosin — Tetrajodfluorescein-kalium, v. natriumsó
Erythrol — Cinchonidin-Bismuth-bijodat
Esidron — Hydroxymercuri-amido-propanol-chinolin-Na.
Esmodil — Trimethylmethoxy-propenylammonium-bromid 0.3% sol.
Ethocain — P-aminobenzoyldiaethyl aminoaether sol.
Essogen — Vitamin A conc.
Eucodin — Codein-bromaethylat
Eucol — Guajacol acetat
Eubasin — Aminophenylsulonamidpyridin
Eucain — Benzamin, Betacian Trimethylbenzoyl-oxy-piperidin-chlorhydrat
Euchinin — Chinin aethylo carbonic.
Eubornyl — Bromvalol, Borneol-bromisovalerianic
Eudermol — Nicotin-salicylat
Euflavin — Acrifavin-neutral, Diaminomethylacridin chlorid 2-8-diamino-10-methylacridinium chlorid, Gonacrin, Neutroflavin, Panflavin
Eugallol — Pyrogallol-monoacetat
Eugenol — Allylmethylpyrocatechol, Methoxy-p-allyl-phenol
Eukodal — Dihydroxy-codein-hydrochlorid
Eumenol — Tang-Kui-extract., Angelica-chinens-extr.
Eumydrin — Methylatropin-nitrat
Eupaverin — Dioxymethylen-methyl-isochinolin
Euparaton — Parathyroid-extr.
Euphorin — Phenylurethan
Euphyllin — Theophyllin-aethylendiamin, Aminophyllin
Euresol — Resorcin monoacetat
Eserinum-salicyl — Physostigmin. salicyl
Esidron — Chinolin-Na-monooxypropylamid-mercuri
Essogen — Axerophtol (Vitamin A)
Estoeptocid — Sulfanylamid, Deseptyl
Eubasin — Sulfapyridin, Dagenan, Haptocyl
Eubilein — Natr. glucocholeinic.-oleinic + Hexamin
Eubiol, Eubiose — Haemoglobin praep.
Eucain B. hydrochlor. — Trimethylbenzoxypiperidin-hydrochlor
Eucalyptol — Cineolum
Eucipin bihydrochloric — Isoamylhydrocupreinbichlor-hydrat
Eugenie Prunier — Mannilphosphorsavas Fe
Eunarcon — N-methyl-isopropylbromallyl-malonyl-carbamid
Eunatrol — Natr. oleinicicum + acid oleinic.
Embran — Organoth praep.
Epokan — Ephedrin-cumarin-carbonat etc.
Euresol — Resorcinum-monoaceticum
Europhen — Jodisobutylorthodicrésol
Eustenin — Theobromin-Na.
Eutosal — Acid. acetylosalicyl.
Evatmin — Adrenalin + Hypophys.
E vitamin — Tokopherol, Davitamon E, Eretamin Kolin E-vitrat, Scott Vitamin E, Promonta
Evion — Vitamin E praep.
Exalgin — Methylacetanilid
Evipan — n-methylcyclohexanylmethyl-malonylcarbamid
Fagaramid — Piperonyl-acrilsav-i-butylamid
Fedrin Lilly — Ephedrin sulfuric
Felamin — Hexamin + Acid. choleinicum
Felogen — Podophillin + calomel
Ferralbumin — Ferratin
Femergin — Ergotamin tartarat.
Ferratin — Ferrum albuminat
Ferripyrin, Ferropyrin — Antipyrin ferro perchlorat
Ferriobenat — Antipyrinum c. ferro sesquichlorato
Ferropyrin — Antipyrin-ferrochlorat
Festal — Enzym praep.
Fibrolysin — Thiosinamin + Na-salicylat
Fineural — Bromisovalerylcarbamid + codeinphosphat
Flaviciol — 2-7-Dimethyl-3-dimethylamino-6-amino-10-, ethylacridin
Flavicid — Flaviciol
Flavodin — Acriflavin sol.
Flavopurpurin — 1, 2, 6-Trioxyanthrachinon
Flumerin — Fluorescein-hydroxymercuri-natriumsó
Fluoren — o-Diphenylen-methan
Folinerin — Glukosid Fol Neri oleandr.
Forapin — Méhméreg praep.
Foriod — Tetrajodphenolphtalein-Natr.
Formadermin — Guajacol-methylaether, Methylen-diguajacol
Formaldehyd — Formalin
Formaldehyd-para — Trioxymethylen
Formaldehyd-amidon — Amilum-formaldehydatum
Formaldheyd-dextrin-comb. — Dextroform.

Jegyezzük elő!

Az Egyetemi Gyógyszerismereti Intézet tantermében (Budapest, VIII, Üllői-út 26. III. emelet)

a) Gyógyszerésznap, február 6-án pénteken d. u. 6 órakor

1. *Dr. Végh Antal:* A gyógyszerkönyvi analizis.
2. *Dr. Csipke Zoltán:* Steril Ringer-, Locke- és hypertoniás natriumhydrocarbonat-oldatok helyes elkészítése.
3. *Márkus Dezső:* Kuruzsolnak-e a gyógyszerészek?

b) A Magyar Gyógyszerészettudományi Társaság előadóülése, február 13-án pénteken d. u. 6 órakor

Dr. Sárkány Sándor egyet. ny. r. tanár: A gyógynövénynemesítés korszerü alapj. gyakorlati megvilágításban. (II. rész.)

Formaldehyd-diaethylacetal — Aethylal, Diaethyl-formal
Formaldehyd-dimethylacetal — Methylal, Methylen-dimethylaether
Formaldehyd-gelatin — Glutoform
Formaldehyd-Ichtosan — Ichtoform
Formaldehyd-ichtosulfonat — Ichtoform
Formaldehyd-ichthyolsulfonatum — Ichthoform, Ichthyoform
Formaldehyd-keményitő — Amylum-formaldehydatum
Formamin — Hexamethylentetramin
Formamol — Hexamethylentetramin-anhydromethylen-citrat, Helmitol, Hexamin-methylen-citrat, Hexamol, Neurotropin, Uropurgol
Formamyl — Amylum-formaldehydatum, Amyloform
Forman — Chlor-methylmethylaether
Formicin — Formaldehyd-acetamid
Formichtol — Formaldehydum-ichthyolsulfonatum
Formin — Hexamethylentetramin
Formocholin — Trimethyl-oxymethyl-ammonium
Formonitril — Cyanhydrogén, kéksav
Formotan — Methylenditannin
Formyl-camphor — 3-oxymethylen-camphor
Formyl-furan — Furfurol Furanaldehyd
Formyl-imidazol — Imidazolaldehyd
Fortoin — Methylendicotoin
Fourneau Nr 769 — 5, 5-Aethyl-(2-aethyl-butyl)-barbitursav
Fructoz — Laevuloz, gyümölcscukor
Fruktosazin — 2, 5-Ditetraoxybuty-pyrazin
Fuadin — Bi-pyrocatechin-dimefonsav Na.
Furanaldehyd — Furfurol (2 Formylfuran)
Furfur-aethylamin — Furfuralkylamin
Furfur-alkohol — Furfurylalkohol, Furyl-(2)carbinol
Furyl-(2)-carbinol — Furfuralkohol, Furfurylalkohol
Galadin — Galoidin
Galamar — Aether-guajacolglycerinat
Galegin — Beta-isoamylenyl-guanidin
Gallacetophenon — Trioxyacetophenon
Gallanol — Gallussavanilid
Gallicin — Gallussavas-methylaether
Gallinol — Gallussavanilid
Gallobromol — — Acid. dibromgallic Dibromgallussav
Gallussav — 3, 4, 5-Trioxy-benzoesav Pyrogallol-carbonsav (5)
Gallussavanilid — Gallanol, Gallinol
Gallussavas-methylester — Gallicin
Gallussav-wismuth-gallat — Dermatol
Gallussav-wismuth-oxyjodid — Airol
Gardan — Novalgin + Pyramidon, Dimethylamino-antipyrin-natrium-dimethylpyrazolon-methyl-aminomethansulfonic
Gardenal — Phenobarbiton Luminal, Novosedamin 5, 5-Aethyl-phenylbarbitursav
Geosot — Guajacolum-valerianicum
Gelatin-bromotannic. — Bromocoll, Bromokoll
Genasprin — Acid. acetylsalicylic
Genoform — Methylenglycolsalicylester
Genoskopolamin — Scopolamin-N-oxyd
Gentisinsav — 2,5-Dioxybenzoesav, Hydrochinon-carbonsav-(2)
Geosot — Guajacol-valerianic
Geraniol — Rhodinol
Germanin — sym-di-natrium-m-aminobenzoyl-m-amino-p-methylbenzoyl-1-naphthyl-amino-4-6-8-trisulfonat carbamid
Glanduantin — Hypophys. anterior-hormon-prep.
Glandubolin — Ovarium-folic. hormon-prep
Glycerin-diaethylaether — Diaethylin
Glanduovin — Ovarium-extract.
Glaucosan — Deltanephrin + Methylamino-pyro-catechol
Glidin — Lecithin-albumin-praep.
Glucoheptonsav-lacton — Glucosecarbonsavas-lacton
Glucosamin — Glykalmin
Glucosum — Dextrosum, Sacchar-uvae-amylaceum
Glucose — Dextrose, Szőlőcukor
Glukhorment — Pancreas + Guanidin-derivat
Glutaminsav — Amino-glutarsav
Glutol — Fomaldehyd-gelatin
Glycerin-diacetat — Diacetin
Glycerin-diaethylaether — Diaethylin
Glycerin-guajacolaether — Guajamar
Glycerin-monoacetat — Monoacetin
Glycerin-monojodhydrin — Alival, Jod-dioxypropan
Glycerin-monosalicylic — Glycosal
Glycerin-phenylaether — Phenoxypropandiol
Glycerinum-salicylatum — Glycosal Glycerin-monosalicylat Salicylsavas-glycerinester
Glycerin-triacetat — Triacetin

Szerkesztőségi órák:

hétköznap fél 12-től fél 7-ig
szombaton 11-től 2-ig.

Glycerin-trinitrat — Nitroglycerin, Glycerin-trisalétromsavester
Glycero-piperazin — Piperazin-glycerophosphat-basic.
Glyceryl-borat — Boroglycerin
Glyceryl-oleat — Olein
Glyceryl-palmitat — Palmitin
Glycin — Acid. p-oxyphenylamino-acetic., Paraoxyphenylglycin, Glycocoll, Amino-ecetsav
Glycyl-phenetidid — Phenokoll
Glycobornival — Borneol-isovaleryl-glykolat, Neobornyvai
Glycocoll — Acid. aminoacetic, Amino-ecetsav, Glycin
Glycocol-methylguandin — Creatinin
Glycocoll-p-phenetidin-hydrochlorid — Phenocoll
Glycol-heptonsavas-lactol — Hediosit
Glycol-monoester-salicylat — Spirosal
Glycol-mono-p-acetaminophenylaether — Pertonal
Glycopyrin — Phenazon, Antipyrin
Glycosal — Glycerinum-salicylicum
Glycyl-phenetidid — Phenokoll
Gomenol — Ol-melaleuca-viridiflora
Gommelin — Dextrin
Gonacrin — Euflavin
Glycin-aethylester — Aminoecetsav-aethylester, Glycocollester
Glycin-nitril — Aminoecetsav-nitril Amino-acetonitril
Glykamin — Glukosamin
Glykocyamin — Guanidino-ecetsav
Glykol — Aethylenglykol
Glykolsavnitril — Formaldehydcyanhydrin
Glykolyl-carbamid — Hydantoin, 2, 4-Dioxo-imidazol-tetrahydrid
Glykosal — Monosalicylin
Glyoxal-aethlyn — 2-methylimidazol
Glyoxalin — Imidazol
Glyoxylsav — Oxo-ecetsav
Gonosan — Resi Kawa + Ol. santali
Gono-Yatren — Gonococc + Yatren emuls.
Gorun — Ginchophen + Glycocoll + Hexamin
Gouttin — Natrium-anhydromethylen-citricum
Gravitol — 2, methoxy-6 allylphenol-diaethylamino-aethylaether
Griserin — Acid-7-jod-8-hydroxy-5-chinolin-sulfonic + Natrium-bicarbonat
Guacamphol — Guajacolum-camphoricum
Guaethol — Pyrocatechin-monoaethylaether
Guaiamer — Aether-guajacol-glycerinatus
Guajacetin — Natrium-pyrocatechin-monoacetat
Guajacodyl — Guajacol-cacodylat
Guajacol — o-Dihydroxybenzol-methylaether, Methylcatechol, Brenzcatechin-methylester, Brenzcatechin-monomethylaether
Guajacol-acetat — Eucol
Guajacol-albuminatum — Histosan, Triguajacol-albuminat
Guajacol-benzolatum — Benzosol, Benzoylguajacol, Guajacolbenzoat
Guajacol-camphoratum — Guacamhol, Guajacamphol
Guajacol-carbonic. — Duotal, 3-methoxy-salicylsav
Guajacol-cinnamylicum — Styracol
Guajacol-glycerinaether — Aether-guajacolglycerinatus
Guajacol-methylaether — Formadermin
Guajacol-valerianic — Geosot
Guajacyl — Calcium-guajacolsulfonat
Guajamar — Aether-glycerino-guajacolic.
Guajodol — 4-Jod-brenzcatechin,-2-methylaether, 5 Jod-guajacol
Guanidino-ecetsav — Glykocyamin
Guanylcarbamid — Dicyandiamidin
Guanyl-guanidin — Biguanid, Diguanid
Guphen — Phenylcinchonin-guajacol
Gynergen — Ergotamin-tartarat
Gynoval — Isovaleriansav-isobornylester
Gyonestryl — Ovarian-follicular-hormon-prep

Az alábbi levelet kaptuk:

"A Gyógyszerész„ szerkesztőségének, Budapest

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

„A Gyógyszerész" 1947. évi 23—24 számának 760 oldalán megjelent „Vidéki tudományos élet" cimü cikkéhez legyen szabad az alábbi megjegyzést füznünk:

A cikkben emlitett tudományos előadásokat nem a Tiszántuli Gyógyszerész Egyesület rendezi. Nem is rendezheti azon egyszerü oknál fogva, hogy nevezett egyesület régen feloszlott.

1944. telén Debrecenben megalakult az Ideiglenes Nemzet Kormány. Ennek keretében megkezdte munkáját az uj Népjóléti Minisztérium. Budapest még messze volt a felszabadulástól, viszont eminens kari érdek követelte, hogy a minisztérium mellett kezdettől fogva legyen valamilyen szakmai érdekképviselet. Igy alakult meg a Tiszántuli Gyógyszerész Egyesület, melynek ügyvezető elnöke a népjóléti minisztériumban szaktanácsadóként is szerepelt.

Ez az egyesület már megalakulásakor kinyilvánította azt az akaratát, hogy csak addig működik, amig Budapesten az egész országra kiterjedő gyógyszerészi érdekképviselet alakul. Mikor ez az esemény bekövetkezett, a Tiszántuli Gyógyszerész Egyesület eredeti programmjához hiven, feloszlott.

A debreceni és Debrecen-vidéki tudományos előadások tehát nem a Tiszántuli Gyógyszerész Egyesület, hanem az Országos Gyógyszerész Egyesület Debrecen-vidéki Helyi Csoportjának és a Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság megbizottjának, dr. Mikó Gyula egyetemi tanárnak rendezésében folynak. Félreértések elkerülése végett célszerünek tartanánk, ha az itt közölt tényeket b. lapjában leadni sziveskednék.

Köszönjük „A Gyógyszerész"-nek, hogy a vidéki gyógyszerészet tudományos munkálkodásáról szóló hireknek hasábjain helyet ad s kérjük, hogy törekvésünkben, amelyek arra irányulnak, hogy a magasabb tudományos szinvonal utáni érdeklődést a vidéki kartársakban felkeltsük, illetve ébren tartsuk, máskor is megsegiteni sziveskedjék.

Kartársi tisztelettel:

Major László
intéző.

Lux Arnold
ügyvezető.

Üzenet Oroszországba

Neked üzenek, Nádas Lajos elvtársam, most már másodszor „A Gyógyszerész" hasábjain. De először hadd adjam át mindenkinek azt a pár tiszta szót, melyet rajtam keresztül szántál minden harcos szocialistának:

„Boldog, sikerekben gazdag, harcos uj évet kivánok és minél előbbi együttes harcot, viszontlátást."

Sajnálom, hogy a müvészi lapot, mely ezt a pár sorodat elhozta hozzánk, csak ilyen szinehagyottan közölhetjük. Pedig megérdemelt volna egy müemlékletet mindenki számára.

És most mit mondjak neked én innen, a magam és társaim nevében?

Sajnáljuk, hogy még mindig nem lehetsz közöttünk. Tudjuk, hogy te is haza szeretnél jönni, mi is azt akarjuk. De téged még odaköt a munkád. Bármikor is jössz, mindig idejében érkezel. Minden harcos szociálistára szükségünk van, különösen reád.

De nem várunk tétlenül. Megyünk előre a népi demokrácia utján — a szocializmus felé. A ti megdönthetetlen erőtök ott: — a mi hitünk a szabad ember erős, munkás életében. Ne panaszold a távolságot. Oly közel vagyunk egymáshoz, csak ki kell nyujtanom a karomat, hogy kezet szorithassunk . . .

Lenin, Lenin tanitásai, Lenin utja, ma, halálának huszonötödik évfordulóján, elevenebb valóság, mint valaha. Mert él Stalin és él Oroszország. Az épület alapjait Lenin rakta le, a terveket Lenin örökre lehanyatló kezéből Stalin vette át. De a kövekben, földben és szellemben tovább él, hat és épit Lenin tanitásainak halhatatlan igazsága.

Lehet, hogy különösnek tartod, hogy én most innen beszélek neked Leninről. De éppen ezt akarom. Mert bennünket is Lenin élete és müve vezet. Hozzá menekülünk, hogy hitünkben megerősödjünk. Nekünk még nagyon sokat kell tanulnunk tőle. Mi még csak most megyünk a népi demokrácia felé. Néha „két lépést teszünk visszafelé, hogy egy lépést előre juthassunk . . ."

Gorkij igy idézi Lenin hozzá intézett bizalmas közlését:

„Hát vitatom én, hogy az értelmiségre szükségünk van? De maga is tudja, hogy ellenségesen viseltetik irántunk, hogy katasztrófálisan rosszul értelmezi a pillanat követeléseit. Nem látja, hogy nélkülünk erőtlen, tehetetlen, — mégse megy a tömeghez. És — az ő büne lesz, ha tulsok fazekat törünk össze . . ."

Igen, elvtársam, mi még itt tartunk. Tudjuk, hogy értéktelen cserép az olyan fazék, melyet nem tudunk uj szociális és erkölcsi tartalommal megtölteni. Talán az volt a baj, hogy a háboru, az ostrom, nem csak ezeket a fazekakat törte össze . . .

Elvtársam, ha megállsz a Lenin-mauzoleum előtt, mondd meg, hogy mi is Lenin utján járunk. És egyre többen tudjuk, hogy Lenin az alkotó békére szomjazó világ — megváltója.

(szélvely)

ÜVEG

Gyógyszeres, vegyszeres, kozmetikai és egészségügyi üveg és porcellánáruk, kenőcs és krémtégelyek, demyonok, ballonok

FRIED
Telefon: 226-023.

Budapest, VII.,
Akácfa-utca 32.

A Secale cornutum alkaloidáiról

Tanret párizsi gyógyszerész isolálta 1875-ben az anyarozs első alkaloidáját: az ergotinint. A kristályosan előállított ergotinin gyakran hatástalannak bizonyult és rövidesen arra az elgondolásra alapozták a kutatók munkájukat, hogy az anyarozs hatásos alkotórészei nem az alkaloidák, hanem más, egyelőre még ismeretlen összetételü anyagok.

Barger és **Carr** 1906-ban egy ujabb alkaloidát fedeztek fel: az ergotoxint. Bebizonyitották, hogy ez az anyag a melegvérü állatok méh-izomzatára erős összehuzó hatást fejt ki. Az érdeklődés azonban most sem az alkaloidák felé terelődött, hanem vizben oldódó anyagokat, kémiai szempontból aminosavakat kerestek. Az akkori felfogás eredményeképen tyramin és histamin keverékből álló készitmények kerültek a kereskedelembe, mint pl. a Tenosin, mely „a galmusi készitményekkel szemben állandó összetételü, eltartható és mentes az összes, felesleges ballasztanyagoktól."

1918-ban az ergotamin felfedezésével **Stoll** érdemének tekinthetjük, hogy a kutatás irányа az alkaloidák — mint a Secale hatékony alkotórészei — felé fordult. Stoll ebben az anyagban, „kvalitativ és kvantitativ tekintetben az anyarozs hatás tipikus hordozóját" látta. Ezt követő időben az ergotamint tekintették a legfontosabb, sőt egyetlen hatékony alkotórésznek. Ekkor került az ismert Sandoz készitmény, a „Gynergen" a kereskedelembe, mely nem más, mint ergotamin-tartarat. További kisérletek bebizonyitották, hogy az ergotamin oly „vasomotorikus ellenhatást" fejt ki, melyet **Dale** már évekkel azelőtt más anyarozs alkotórész, nevezetesen az ergotoxin hatásaként megismert. Ismeretes ugyanis, hogy az adrenalin hatásaként vérnyomás emelkedés és a véredények szükülete következik be. Ergotoxin és ergotamin ellenben a véredényeket tágitja és a vérnyomást csökkenti. E physiológiai paradoxon a sympatikus idegvégződések selektiv bénulását eredményezte. Az ergotoxin tehát tartós sympatikus tompitó. Az ergotoxin eme hatása, mely már több mint tizenkét éve ismeretes volt, eddig csupán elméleti fontossággal birt. Mikor azonban hasonló hatást fedeztek fel az ergotaminnál, ez a sajátságos hatás az alkaloidák uj terápiás alkalmazásához vezetett. Az ergotamin ez hatása miatt kiemelkedő helyet foglalt el a szülészetben és a belgyógyászok részéről is igen értékes szerré vált, mert ezideig hiányzott a tulfeszitett sympatikus idegvégződések tartós bénitója.

Az ergotoxin és ergotamin kémiailag és fizikailag különböznek egymástól, hatástani szempontból e két alkaloidát azonban egyenlőnek — vagy legalább is nagyon hasonlónak kell elfogadnunk. Ezt a tényt figyelembe véve, csodálkozni kell azon, hogy a már 1906-ban felfedezett és hatástanilag ismert ergotoxin a gyógyászatban nem tudott elterjedni a sokkal később megismert ergotamin ellenben oly nagy tért hódított.

Rövid idő elmultával **Stoll** egy másik alkaloidát fedezett fel, melyet az ergotamin isomerjének ismert meg és ergotaminin-nak nevezett el. Ergotaminin keletkezik akkor, ha ergotamin alkoholos oldatát hosszabb ideig állni hagyjuk, vagy gyorsabban, ha az ergotamint methylalkoholban főzzük. **Stoll** szerint ez a reakció reverzibilis, vagyis kis mértékben az ergotaminin is visszaalakul ergotaminná. Az ergotaminin hatás jóval kisebb. A két alkaloidát poláros fényben vizsgálva, könnyen megkülönböztethetjük, ugyanis az ergotamin a poláros fény sikját balra, az ergotaminin pedig jobbra téríti el.

Bizonyos ideig az ergotamin és ergotoxin szerepeltek mint az egyedüli hatásos anyarozs alkotórészek. Ezt a tételt bizonyitják **Schbel** és **Straub** 1929-ben megjelent vizsgálatai, melyek szerint az ergotamint tartalmazó Gynergen készitményeken kivül a többi Secale készitmények majd mind mentesek hatásos anyarozs alkaloidáktól.

Az ergotamin és ergotoxin uralkodó helyzetén, melyet az anyarozs kutatásban és terápiában elfoglaltak, nem változtatott az sem, hogy 1931, 1932, 1934-ben felfedezték a pseudo-ergotinint (Smith és Timmis), semsibamint (Wolf) és az ergoclavint (Küssner). Ez alkaloidák közül ugyanis a két utolsó hatásában és oldhatóságában hasonló az ergotaminhoz. A pseudoergotinin pedig ugyanugy, mint az ergotinin, hatástalan.

Ezen a már véglegesnek látszó helyzeten meglepő változást okozott 1935-ben ujabb, más természetü Secale alkaloidák felfedezése.

A felfedezéshez a következő elgondolások vezettek. Emberöltők óta a legtöbb európai államban a leggyakrabban használt secalekészitmény az anyarozs vizes kivonata volt, melyet per os adagoltak. A vizes kivonat azonban nem tartalmazhat és nem is tartalmaz említésre méltó mennyiséget a vizben oldhatatlan ergotoxinból, vagy más hasonló tulajdonságu anyagokból. Ez a gondolat vezette egykor **Dale**-t az aminek keresésére és emiatt mellőzte az ergotoxint. Az ergotamin felfedezésével, mely mint tudjuk szintén nem oldható vizben, **Dale** nem jutott közelebb problémája megoldásához. Sikertelen kisérletek után a **Moir** angol orvos által felfedezett vizsgálati mód vezetett végül is eredményre. A vizsgálati személyeknek per os vizes anyarozs kivonatot adtak. Az igy adagolt kivonat már 5—10 perc elteltével rendkivüli erős méhreakciót váltott ki, mely egy óra hosszat, vagy még tovább tartott. Ezt a hatást nem lehetett az amineknek tulajdonitani, mert histamin és tyramin adagolása távolról sem vált ki ily erős hatást. Nem okozhattak az ergotamin-ergotoxin sem, lévén ezek az anyagok vizben oldhatatlanok, tehát nem lehettek jelen. Nem maradhatott más hátra, mint az a magyarázat, hogy az anyarozs valamely eddig ismeretlen hatóanyaggal bir, mely jól oldódik vizben.

Ezt az anyagot **Dudley** és **Moir** 1935. március 16-án ergometrin néven ismertették. Ezt követő három hónap leforgása alatt azonban három különböző helyről más kutatók ujabb secalealkaloida felfedezésekről számoltak be: ergotoxin (Kharaschis, Legault), ergobasin (Stoll és Burckhard) és ergostetrin (Thomson). 1936-ban egy rövid kis beszámoló jelent meg a sajtóban, mely szerint a kutatók egymás között felcserélve a felfedezett anyagot, ezek azonosságát megállapitották.

Az ergometrin könnyebben oldódik vizben és nehezebben chloroformban, mint az ergotoxin csoport alkaloidái. Molekulasulya jelentősen kisebb az eddig ismert secalealkaloidáknál. Később **Stoll** és **Timmis** felfedezték a kisebb hatásu isomerjét is, amelyet ergometrininnek neveztek el. Az ergometrin nem gyakorol gátló hatást a sympatikus idegvégződésekre és ezzel jelentősen eltér az ergotoxin csoport hatás-mechanizmusától. Ez a magyarázata annak, hogy az eddig használt, a vasomotorikus visszhatáson alapuló pharmakologiai secalekimutatásnál az alkaloida jelenléte nem tünt fel.

Azt, hogy az ergometrin szintén hatást gyakorol a méhre, már felfedezésének történetéből látjuk, a hatástartama azonban nem teljesen megegyező az ergotamin és ergotoxin hatóidejével. Ergotamin intramuscularis adagolása után a hatás mintegy 30 perc elmultával észlelhető, mig a reakció ergometrinnek per os bevitele esetén is 5—10 perc multán bekövetkezik. Az ergometrin hatása klinikai vizsgálatok alapján 6—12 óráig tart, mig a bekövetkezett hatás ergotamin használata esetében 48 óra elteltével is észlelhető. Végül pedig meg kell jegyeznünk azt, hogy az ergometrin sokkal kevésbbé mérgező hatásu, mint az ergotoxin-ergotamin csoport alkaloidái. Az utolsó évek irodalmát sajnos még nem ismerem, hogy pontos képet tudjak adni az ergometrin gyógyászati eredményeiről. Bizonyos azonban az, hogy azokban az esetekben, ahol a sympatikus idegvégződésekre akarunk hatást kifejteni, az ergometrin nem veheti fel a versenyt az ergotoxin-ergotamin csoport alkaloidáival. A méhtherápia esetében azonban a vélemények két csoportba oszlanak. Az egyik csoport csak az ergometrin használatát javasolja, a másik megmarad azergotamin-ergotoxin mellett. Nagy teret hódítottak azonban e két, bizonyos fokig ellentétes alkaloidákból készitett keverékkészitmények a gyógyászatban. Nem egyeznek a vélemények teljesen abban a kérdésben sem, hogy a vizes secale-készitmények hatása egyedül az ergometrinnek, vagy az igen kis mennyiségben jelen levő ergotamin-ergotoxin csoportnak köszönhető-e. Az ergotoxin-ergotamin csoport hátránya, hogy vizben nem oldódik, az ergometrin pedig igen kis százalékmennyiségben van csak jelen az anyarozsban, sőt egyes anyarozsfajtákban teljesen hiányzik is.

Bebizonyosodott tény azonban az, hogy az anyarozs készitmények közül az ergotamint tartalmazók már nem egyedül uralkodók a szülészetben. Ezt a szerepüket meg kell osztani az ergometrin csoport alkaloidáival. Pontos határvonalat ezideig még nem tudtunk megvonni, ez még hosszabb klinikai kiértékelés feladata. Az utóbbi évek folyamán **Smith** és **Timmis** ismertettek egy ujabb alkaloida párt: az ergosint és az ergosininet. Az ismert irodalom szerint az ergosin hatásában hasonló az ergitamin-ergotoxin hatásmechanizmusához, mig az ergosinin sokkal kisebb hatással bir. Egy további alkaloida felfedezéséről — ergomonamin — számol be **Holden** és **Diver**. Az eddig ismert ötödik isomerpár leirását Stoll és Burckhard ismertetik ergocristin és ergocristinin neve alatt.

Az anyarozs alkaloidák szerkezete **Jacobs, Craig, Smith** és **Timmis** eredményes munkái alapján ismertnek vehető. Az alkaloidák hydrolyzis alkalmával mind lyserginsavat szolgáltatnak. A lyserginsav egy indolszármazák, egy N-methyl és egy carboxylcsoporttal. A hydrolysis alkalmával nyert többi származékok már nem hasonlók az egyes alkaloidáknál. Eddig dipeptidszerü bomlásanyagokat, erősebb hydrolysiskor aminosavakat, d-prolint, l-phenylanint és l-leucint stb. mutattak ki.

Ez a most röviden ismertetett nagy munka, melyet a kutatók az anyarozs alkaloidák felfedezésével végeztek, csupán érinti azokat a nehézségeket, melyeket a kutatóknak az eredmény elérése közben le kellett küzdeniök. Valóságban a tévutak, melyeket az anyarozs-kutatás a kezdete óta, mintegy 120 éven keresztül megjárt, sokkal elágazóbbak voltak. Már-már célnál érezte magát a kuetató, mikor egy ujabb felfedezése az eddig elért eredményekről is bebizonyitotta, hogy tévesek. Napjainkban is erősen folynak a kutatások és ezen a területen még ma is igen sok tudományos probléma vár megoldásra.

Dr. BITTNER EMIL

Alosztályi közlemények

Lgutóbbi cikkemben a laboráns és technika munkakörének meghatározásával kapcsolatban kitértem arra is, hogy erre nincs törvényes rendelkezés. De a gyakorlatban ez nem lépheti tul azt a határt, ami a gyógyszerészi felelősséggel jár. Általában ez a munkakör a manuális munkák elvégzésére kell hogy szolgáljon, amelynek célja csak az lehet, hogy a gyógyszerészt munkájában segitse és mentesitse olyan munkák elvégzésétől, amelyeket segéderők is elvégezhetnek. Mi a technika munkaköre a receptkészitésnél? Az összemért port jól elkeveri és megszitálja, az elosztott port kapszulákba rakja. Kenőcsnél a kikeverést ő végzi, tégelybe rakja. Az összemért pirulamasszát kigyurja és a piruláit elkésziti. Ugyaigy jár el a suppozituránál is. A folyadékszer készitésénél már kevesebb dolga van, amely csak arra szoritkozik, hogy a szükséges edényeket oda készíti és vissza rakja. Receptes gyógyszert csak gyógyszerész adhat ki. Keresztes és olyan szereket, amelyek szine, izre és szagra fel nem ismerhetők, felügyelet nélkül, önállóan nem impleálhat.

Különösen a fehérszinü porok azok, amelyek teljes óvatosságot igényelnek. A technika feladata teák, szódabikarbona, talkum, timsó, keserüsó, ostyák stb. zacskókba rakása, továbbá a specialitások összeirása és helyre rakása, defektusok összeirása, ahol nincs pénztáros, a pénz kezelése. A szitálandó pornál mindig tudnunk kell azt, hogy belsőleges vagy külsőleges por-e és ennek megfelelő szitát kell használnunk. Ha a szitába visszamarad por, azt nem dobjuk el, hanem a mozsárban ujra eldörzsöljük és ismét megszitáljuk. A port szitálás után is gondosan elkeverjük. Kenőcsöknél ha ichthyol, naftalán vagy flastrom van benne, vigyázzunk, ezeket vizfürdőn kell melegiteni vagy m gosztani és olvasztás közben állandóan keverni. Általában jó, ha minden kenőcsöt keverés előtt megömlesztünk, igy a kenőcs egyenletesebb és szebb is lesz.

Szuppozitória készitésnél, ha azt tapasztaljuk, hogy kezünktől a kakaóvaj olvad, különösen nyáron, akkor igen célszerü, ha a kezünket vizzel lehütjük. Desztillált vizet, benzint, bórvizet, Burow-oldatot, mészvizet, ricinust, ammoniát ne tegyünk defektusba, hanem külön impleáljuk meg, mert azok minden percben kellhetnek.

(Folytatjuk.) PÉRCSI LAJOS ISTVÁN

Commerce és különleges

Szűrőpapirok
Ampullafűrészek

ACZÉL DEZSŐ. T: 121—369. Bajcsi-Zsilinszky-ut 31

A román sajtóból

BERTA FERENC okl. gyógyszerész beszámolója

A „Gyógyszertár Folyóirata" cimü román szaklapban dr. C. N. **Jonescu** professzor „A gyógyszertárban való kiképzés multjáról" cimen irt értékes cikket.

Rámutat arra, hogy a jelenlegi kiképzés mellett az az ifju, aki a gyógyszerész cimet akarja elnyerni, egy évet tölt el gyakorlat céljából a gyógyszertárban és 4 évet az egyetemen. A régi időben ugyszólván a gyakorlat volt minden és ez 7—8 évig tartott. Ezen idő alatt készült el az elméleti anyagból is, arab, görög, vagy latin szerzők müveiből, amelyet mesterének a gyógyszertárában talált; főleg pedig abból, amit mesterének és felebbvalóinak értékes utbaigazításaiból merített.

A továbbiakban elmondja, hogy a gyógyszerészet tulajdonképpen csak az arab invázió idejében különült el az orvosi mesterségtől és a középkorban jelenik meg jól megalapozott szabályaival. Később, a feudális anarchia, a mesterségek örökös fejlődését biztositó központi szerv hiánya, érdekeik megvédésére, a céhekbe való tömörülést hozza létre. Először Franciaországban találkozunk a XIII.-ik században a gyógyszerészek Céh testületének szabályaival. Ennek hat tagból álló vezetősége, melyet a legmegbecsültebb gyógyszerész mestertársaikból választottak meg, igen nagy tisztületnek örvendett s különleges öltözetük is volt. A gyógyszerész mesterséget csak az folytathatta, aki ezen egyesületnek tagja volt. Tag csak az lehetett, aki: 1) a tanulói engedélyt megkapta; 2) az egyesület szabályai által előirt gyakorlatnak eleget tett; 3 a gyógyszerész mesteri vizsgát sikerrel letette.

Ezek a kiképzési szabályok nemcsak ugyanazon ország különböző városaiban voltak hasonlóak, hanem az egészen messze fekvő országoké is.

Ezt a nagy hasonlatosságot, mai szemmel, szinte nehéz megértemi, hiszen akkor még alig volt valami közlekedési lehetőség. Megmagyarázza azonban, egyrészt a humanista müveltség széles kiterjedése; a Középkorban ugyanis a müvelt emberek egy nyelvet, a latint beszélték. A gyógyszerész-tanulónak is ezt kellett ismernie, vagy a tanulmányi ideje alatt elsajátitania. Az összes előiratok ugyanis mind latin nyelven iródtak és az elméleti gyógyszerészet alapját hosszu ideig **Galenus, Hippokrates, Aristoteles** és **Dioscorides** müvei képezték.

A gyógyszerészet az a ritka foglalkozási ág, talán az egyedüli is, amely megőrizte egészen a mai napig a humanista hagyomány nyomait. Ugyanis az összes gyógyszerkönyveknek az anyag elnevezései latinul irodnak (itt a prof. megjegyzi, hogy a magyar gyógyszerkönyvnek még a szövege is) és az összes nyelvekben, a gyógyszerészi terminus-technicus-ok is latin eredetüek.

Nagyon hozzájárult másrészt a középkorban, a gyógyszerészet egységesitéséhez az a tény is, hogy a tanulóknak tanácsolták, sőt egyesek kötelezték is őket, hogy a mester-vizsga letétele előtt különböző városokban, sőt különböző országokban is folytassanak gyakorlatot. Ezek tették lehetővé a különböző országok gyógyszerészei között a tudományos módszerek kölcsönös és állandó kicserélődését.

Az az ifju, aki a gyógyszerész mesterséget választotta, be kellett hogy irassa, illetve jegyeztesse magát a céh könyvébe. A kérelmezőnek a beirását az alábbi feltételekhez kötötték:

a) A legkisebb korhatár 14—16 év között, al egnagyobb pedig 25 év. Gyógyszerészek fiaikat 12 évtől kezdve is beiratathatták.

b) Ugy a jelölt, mint a családtagja, bizonyos erkölcsi garanciával kellett hogy rendelkezzék. A XIV.-ik századtól kezdve, tisztességes családból kellett hogy származzon és nem lehetett törvénytelen gyermek.

c) Igen nagy fontossággal birt a jelölt vallása, amelyet hivatalos iratokkal kellett igazolnia. A katholikus városokban csak röm. kath. vallásu, protestáns városokban pedig csak protestáns volt felvehető a szabályzat szerint.

d) A tanuló nemzetisége nem birt jelentőséggel. Egyedül Franciaországban jelent meg a XVIII.-ik században ilyértelmü megkülönböztetés.

e) A gyógyszerészet az egyedüli mesterség, a francia forradalomig, amely előzetes ismeretet követelt a jelölttől, még felvétele előtt és pedig a latin nyelv ismeretét. Igy például Cambrai városa (1653) megköveteli a latint, a retorikával bezárólag; Dunkerque városa pedig minimum 3 latin osztály elvégzését követeli meg. Németországban a követelmények még nagyobbak: latin, számtan, csillagászat, farmakológia és kémia.

A jelöltnek bizonyitványokkal kellett igazolnia, hogy a fenti követelményeknek megfelel és nem egyszer felvételi vizsgát is kellett tennie.

Ezen akadályok leküzdése után, a bejegyzés előtt, a jelöltnek még egy formalitáson kellett átesnie, amelynek igen nagy fontosságot tulajdonitottak.

Ez a jövendő mestere előtt való eskütétel volt; mely szerint jól és hüséggel fogja szolgálni mesterét. Néha még megtoldották azzal, hogy tisztelni fogja, ugy a mesterét, valamint annak nejét és rokonait is. Ezt követően, mestere is esküt tett, hogy tanitványát hüségesen fogja tanitani és nem fog előtte semmit eltitkolni, a gyógyszerkészités müvészetének titkaiból.

A céh könyvébe való bejegyzés után a jelölt részére megkezdődött a nehéz és hosszu munka a gyógyszertárban, mint inas, mely elnevezés később, tanuló-vá változott. 3—4 év eltelte után segéddé lépett elő. Később ez utóbbi elnevezést a legtöbb országban asszistens elnevezés váltotta fel, (sajnos Magyarországon ez az elnevezés még mindig fennáll és a laikusokon kivül még a tulajdonosok és az orvosok között is akad olyan, aki igy különbözteti meg a tulajdonost az alkalmazottól), amely ugyancsak 3—4 évig tartott. Igen sokan közülük, akiknek nem volt elegendő tőkéjük ahhoz, hogy gyógyszertárat nyissanak, életük végéig tanulók, illetve assistensek maradtak, tekintélyes ősz szakálluk dacára.

Gyógyszertártulajdonosok gyermekei ellenben, egyes városokban már 2 évi tanulói idő és egy évi assistensi idő eltelte után már mestervizsgát tettek, más városokban pedig ezeket teljesen mentesitették a gyakorlat alól.

Jellemző e kor felfogására Nimes város (1626) határozata, amely már egy évi gyakorlat után mesteri vizsgára bocsátja azon ifjut, aki kötelezi magát arra hogy a városból vesz magának hajadont feleségül.

Az inas a mesterének pénzben vagy természetben fizetni tartozik, akik szegénységük folytán fizetni nem tudtak, azokat nem egyszer megalázó szolgáltatások elvégzésére köteleztek, igy például egy a XVII.-ik századból származó rendelkezés, a következőket mondja: „azok a tanulók, akik fizetnek, mentesitve vannak az edények mosogatása alól és az alól is, hogy sétáltassák és szórakoztassák a gyógyszerész gyermekeit."

A tanuló és mestere szerződést kötöttek, melyet a közjegyző is láttamozott. Ime **Lefebure** gyógyszerész szerződésének részletei, Vitry városából: a tanuló évenként 200 livre-t fizet, amennyiben az akkor 20-ik évében lévő tanuló megtalálna halni, az atyja akkor is köteles megfizetni ezt az összeget. Ha a tanuló a saját hibájából megszakitja gyakorlatát, akkor a fenti összegen kivül még 120 livre kártérités is köteles fizetni.

Amennyiben a tanuló 2 napon tul betegeskedik, akkor az elhasznált gyógyszerek árát főnökének megfizetni tartozik.

Foglalkozásbeli előkészités.

A gyógyszertár abban az időben szinte egy kisebb ipari vállalkozás volt, ahol a bonyolult gyógyszerkészitésnek minden fázisát elvégezték; a nyersanyag gyüjtésétől kezdve, annak feldolgozásáig, illetve csomagolásáig. A laboratóriumi tevékenység tehát igen intenziv és változatos munkát igényelt.

Az inas, illetve a tanuló foglalkoztatásának első éve inkább testi munkát igényelt, mint amilyen például a drogok poritása, nagy bronz mozsarakban, kenőcsök kikeverése, különösen a higanykenőcs eldörzsölése, ez volt jó próbaköve munkájának. Fokozatosan lett bevezetve a komplikáltabb készitmények: pillula masszák, csigák, szirupok, tapaszok stb elkészitésébe.

Ezen laboratóriumi tevékenységével párhuzamosan megismerkedett a drógokkal, a különböző gyógynövényekkel, ásványokkal és a megfelelő állati szervekkel.

Észrevételeit és tapasztalatait, valamint azon készitmények előiratait és elkészitési módjait, amit a mestere vagy az assistens, mint titkot reábizott, rejtett törzs-füzetébe feljegyezte. A titkos irás kulcsát egyedül a füzet tulajdonosa ismerte. Egyetlen tanuló akadt csupán áruló, aki törzsfüzetét „felfedett titkok" cimén, nyilvánosságra hoztae.

Az inaskodás idején nem volt szabad a tanulónak az officinában tartózkodnia. A recepturához tehát csak 3—4 év után került, mikor assistenssé lépett elő.

A tanulót legkisebb tévedése esetén elzárással lehetett büntetni. Nehéz munkában 16 órát töltött el naponta, tehát reggel 6-ól este 10-ig munkálkodott.

Az assistens fizetést kapott, anyagilag tehát már jobb helyzetben volt, erkölcsileg szintén, jogában volt kardot is viselni, puderozhatta magát és már az Ön megszólitás illette meg.

A gyógyszerészmesteri vizsga.

A pályára lépés után, 7—8 évi gyakorlati idő eltelte után, ezen vizsga letétele biztositotta az ifjut, hogy a foglalkozásával járó jogok és kiváltságok teljes birtokába jusson.

A fenti gyakorlati idő rendesen jóval hosszabbra nyult, részben a mester-vizsga sikertelen próbálkozásai folytán, részben pedig az ifju saját elhatározásából, hogy tanulmányait jobban elmélyitse.

A vizsga szigoru volt és pár évig is eltartott; Dijon városában pl. 50 év alatt (1740. és 1790. között) 15 jelölt közül csak egynek sikerült a mester-vizsga.

A jelölt kérvényben kéri a szakmától, hogy ez jelölje ki a vizsgálóbizottság tagajit, majd tisztelgő látogatást tesz a bizottság tagjainál és a szakma nevezetesebb tagjainál is. A rosszmájuak szerint (mint Rousseau is, aki több alkalommal lett ezen vizsgán visszautasitva), ezek a látogatások kisebb ajándékozással voltak egybekötve és leginkább jó minőségü borral lehetett a vizsgálóbizottság tagjainak jóindulatát megnyerni. — E vizsgálóbizottságot 3—4 évre nevezték ki, ez tüzetesen megvizsgálta a jelölt gyakorlatát, igazoló bizonyitványát, vallását és főleg erkölcsét.

A tulajdonképpeni vizsga anyagai: 1) a növények felismerése; 2 drógok felismerése; 3)l a jelölt által gyüjtött és preparált alapanyagokból az általa előállitott galenikum minőségi ellenőrzése a bizottság által és végül pedig 4) a közerkölcsi vizsga.

A szükséges nyers anyagoknak a begyüjtése, a drógnak megfelelő gyüjtési időszakban történt, tehát ha a jelölt keszitményét, a bizottság nem találta megfelelőnek és ujból el kellett készitenie, akkor ez már csak a következő gyüjtési időszakban volt lehetséges. Egy részt ez magyarázza meg a vizsgák évekre történő elhuzódását, másrészt pedig a bizottságban szereplő gyógyszerészeknek egyáltalán nem volt sürgős, hogy egy uj versenytársat kapjanak. Igy történt meg, hogy Mandel jelölt Nancyból, noha vizsga iránti kérelmét 1717. X. 18-án benyujtotta és gyakorlati anyagai, általában jól sikerültek, mégis csak 1721. XI. 15-én kapta meg diplomáját.

A vizsgáknál, a derékszögben elhelyezett asztalnál, a 9 tagu vizsgáló bizottságon kivül a szakma idősebb gyógyszerészei is helyet foglaltak. Körül a teremben, a jelölt jobboldalán helyezkedtek el állva, a város orvosai, a baloldalon pedig a gyógyszerész mesterek.

A vizsgák tartama alatt a jelölt a bizottság részére adott alábbi bankettek terheit is viselte:

1) A vizsgán való megjelenése első napján.

2) A galenusi készitményekhez szükséges drógok bemutatásának napján.

3) Az elméleti vizsga napján,

4) A négy ellenőrző személy, szinte teljes étkeztetése, a galenusi próbák tartalma idején.

5) Az eredmények kihirdetésekor.

6) Azon a napon, amelyen munkáit méltónak találták elfogadásra, a város orvosai és gyógyszerészei, valamint ezek nejei és özvegyei részére.

7) Ugyanezen alkalomból megismételve, a város orvosai és gyógyszerészei részére, mikoris ezek nejei már nem vettek azon részt.

Annak dacára, hogy I. Ferenc király ezt a furcsa szokást törvényileg megtiltotta, 50 évvel később Amiens város gyógyszerészei, valamint más városok is, a jelölt ezen kötelezettségét határozatilag ujból életre hivták.

Amikor a jelölt a vizsgák összes követelményeinek eleget tett, gyógyszerész-mesterré nyilvánitották és egy igen diszes diplomát kapott. Ezek mindegyike más és más szövegü bevezetésében különböző filozófiai megjegyzéseket tartalmazott, a gyógyszerész társadalmi

szerepéről, valamint hivatásbeli erkölcsi kötelezettségeiről.

Befejezésül a szerző rámutat arra, hogy a gyógyszerészi iskolák és az egyetemi oktatás bevezetésével, amely a legtöbb országban a XIX. ik század közepén történik meg, a gyakorlati oktatás némileg veszit ugyan jelentőségéből, mindazonáltal még a mai kiképzési rendszereknek is alapvető tényezője.

*

Talán nem volt érdektelen a fenti tanulmány ismertetése és bizonyára valamennyi alkalmazott gyógyszerész jogos kívánsága teljesülne, ha már egyszer végre nálunk is ráeszmélnének arra, hogy mennyire maradiak azok, akik még mindig „segéd ur" megszólítással traktálnak bennünket és egyszer és mindenkorra felhagynának már végre vele. Hiszen a **gyakornokot** sem nevezik ma már a hübértársadalom korából származó elnevezéssel **inasnak**, a tulajdonost sem **mesterurazzák**. Ezek után részünkről sem szerénytelen kívánság a „segéd ur" végleges eltörlése, hiszen bőven volt már alkalmunk rászolgálni a „gyógyszerész" jelzőre! Követeljük ezt annál is inkább, mert szakmánkban a többi országban e megszólítást már a középkor végén elfelejtették.

Bizvást reméljük, hogy a demokrácia meg fogja végleg szüntetni a dolgozó gyógyszerészek megbélyegzésére használt eme jelzőt.

Tára mellől

Köztudomásu szakkörökben,

hogy egyes — régebbről ismert — gyógyszerekből kiesés észlelhető. Különösen a szünetelő külföldi gyógyszer-vegyészeti gyárak termékei hiányoznak. Mindamellett megállapitható, hogy az országban rendelkezésre álló gyógyszerkincsünk annyira elégséges, hogy a ma még el nem felejtett külföldi gyári készitmények a gyógyszertherápiában fennakadást nem okozhatnak. A gyógyszer-vegyészeti gyárak gondoskodnak arról, hogy zökkenő ne állhasson elő azért, mert egyes külföldi készitmények elmaradnak.

A közegészségügyi intézet könyvvallakban adta ki a lajstromozott gyógyszerkészitmények jegyzékét s abban felvette az összes engedélyezett gyógyszerkülönlegességeket. Időnként ugyan a jegyzékelt gyógyszerek is kimaradnak — valószinüleg nyersanyag hiány okozta szükségből — s ezek pótlása már nagyobb zavart okoz. De nemcsak a gyógyszerkülönlegességekből hiányzik időnként egyik-másik készitmény, hanem többször előfordul, hogy közkeletü drog, vagy más hasonló alapanyag beszerzése is nehézségbe ütközik, vagy egyáltalán nincsen.

Ezek az átmeneti kellemetlen tünetek, a legjobban érezhetők a gyógyszertárban, főleg a recepturánál. Az orvos felirja, a beteg bemutatja a szabályszerüen kiállitott vényt a patikában s mivel nincs raktáron, el kell utasitani a beteget. Még a magánvénynél is kellemetlen, de különösen nehéz a betegségi biztositó intézetek terhére rendelt alkalmakkor. A biztositott — a legtöbb esetben nem akarja elhinni, hogy a gyógyszertárban nincs meg az a gyógyszer, amit az orvos felirt, s azt gondolja, hogy a gyógyszerész azért zárkózik el annak kiszolgálásától, mert kevés van abból s fenntartja, hogy magánvényre készpénzért adhassa ki. Sok esetben kifejezésre is juttatja véleményét s bizony nem is ritkán keserü kifakadásokat kell a receptáriusnak elnyelnie.

Az előrebocsájtott és gyakorlatból vett bajok némileg enyhithetők lennének, ha az orvosok is tudnák, mely gyógyszerek vagy készitmények nem kaphatók ezidőszerint. Különösen az intézeti orvosoknak kellene tudomást szerezniök az emlitett hiányokról, s igy azokat nem rendelnék. Naponta többször előfordul, hogy hosszabb magyarázatot kell a gyógyszerésznek adnia: miért nem lehet a gyógyszert kiszolgáltatni?

A vegyészeti gyárak bizonyára adnak ki időnként értesitést arról, hogy mely készitmény előállitása — hosszabb vagy rövidebb ideig — szünetel. Ennek alapján lehetne összeállitani és a rendelő (intézeti) orvosokhoz eljuttatni, hogy a legközelebbi értesitésig ne irják fel azokat.

Figyelmen kivül hagytam azt a jelenséget, midőn a közönség keresi a gyógyszertárakban a nehezen vagy egyáltalában nem kapható készitményeket. Sok esetben valóságos tömeghisztériává fajul a hiányzó gyógyszer iránti kereslet. Amint egyik vagy másik az u. n. kéziladásban is kadható gyógyszer elmarad, egészen bizonyos, hogy az érdeklődés az iránt megsokszorosodik. Ahogyan az indexre tett könyvek is fel keltik a tömeg érdeklődését. De ezen csak az idő segit. Semmivel sem volt másként az előző világháboru után.

Ha az orvosi körök ismerik a gyógyszerek helyzetét, bizonyára tartózkodni fognak, hogy a hiányzó gyógyszerek rendelésével nehéz helyzetbe juttassák a betegeket. Azok hozzátartozói nehéz járják sorba a patikákat, mig végül beigazolódik hogy a gyógyszer tényleg hiányzik.

*

Egy régen közismert

„használati mód" vagy másképen szignálási helytelen kifejezésre kell rámutatni.

„Rendelet szerint" Vagy „rendelés szerint" Utasitás szerinti" kifejezések igazán kiküszöbölhetők volnának. Egyik sem fejezi ki azt, ami célt szolgálna. Rendeletet csak hatóság adhat ki. De a hatóságok közül csak az általános intézkedésre jogosult hatóságok. A miniszterium, mint legfelsőbb hatóság, polgármester, stb. Közelebb áll a valóság kifejezésére a „rendelés szerint" cimke. Az „utasitás szerint"-i megállapitás szintén nem azt mondja, amit akar. Utasithatja a felettes a beosztottat. Utasitás lehet rendreutasitás is.

Csupán ötleszerüen merül fel, nem volna-e odaillőbb: „Orvosi tanács szerint", vagy az „adott tanács szerint, esetleg csak: „tanács szerint" Bár már majdnem a vérünkbe mentek át a szóban levő és elhagyásra javasolt kifejezések, mégis talán nem felesleges az illetékesek figyelmébe ajánlani. **PREYER DEZSŐ**

A hároméves terv a teljesités utján

A Gazdaság cimü szakszervezeti folyóiratunk „Hároméves terv, a teljesités, cimén" közli Vas Zoltán miniszter elvtársunk közleményét. Szükségesnek tartjuk, szóról-szóra leközölni e nagyszerü anyagot, hogy olyan megvilágitásban lássák Kartársaink gazdasági helyzetünket, amely alkalmas arra, hogy a hároméves munkatempónkat még nagyobb mértékben fokozzuk és ezzel mi is hozzájáruljunk az ország teljes felépitéséhez (M.)

Három esztendővel ezelőtt Magyarország a háborus Európa egyik legsulyosabban elpusztitott állama volt. A világ népeinek körében legjobb esetben csak szánalmat ébresztett szenvedéseivel. Ma az ujjáépités első vonalában járunk és nyugodt önérzettel állithatjuk, hogy erőfeszitéseink és sikereink megbecsülést szereztek a magyar névnek. Akkor az ország minden négyzetkilométerén keresztülgázolt a háboru, a gyárak helyén üszkös romhalmaz maradt, üresen voltak az istállók, a magtárak, kifosztottak a raktárak, megbénult a közlekedés. Az ország nemzeti vagyonában mintegy 30 százalékos csökkenés következett be és a felszabadulást követő 1945—46. gazdasági évben a nemzeti jövedelem a háboru előtti szinvonal 50 százalékára csökkent. Ma uj hidak feszülnek folyóink felett, a kazánokban lobog a tüz, a gyárakban dolgoznak a gépek, vasutaink békebeli méretü forgalmat bonyolitanak le és a hároméves terv menetrendje szerint épitjük országunkat.

A siker, amit eddigi munkánkkal kivivtunk, nyilvánvaló. De éppen további előrehaladásunk érdekében kell megnéznünk, miképpen értük el mindezt. Hiba lenne, ha elbizakodottakká válnánk, ha nem látnánk meg fogyatkozásainkat, hogy azokat kiküszöböljük.

A magyar ujjáépitésnél nem történt csoda. Csodák általában nincsenek, különösen nincsenek a politikában és a gazdasági életben. Tények és adottságok vannak, amelyeket céltudatos elhatározottsággal népünk ügye szolgálatába állithatunk.

Legutóbb, Gerő Ernő a magyar nemzet gazdaságszerkezetét, mint a népi demokrácia alapját vette vizsgálat tárgyává. Most vizsgáljuk meg azt, hogy a felszabadulás óta nemzetgadaságunk mily eredményeket ért el, mily következtetéseket kell ezekből levonnunk, hogy megállapithassuk közvetlen tennivalóinkat.

IPARI TERMELÉSÜNK.

A felszabadulást követő első esztendőben, bányászati össztermelésünk az 1938. évinek mintegy 35 százalékára eset vissza. Széntermelésünk 45 százalék, vasérctermelésünk 17 százalék, bauxittermelésünk 10 százaléka volt a háboru előttinek. Azóta a helyzet alapvetően megváltozott. 1947-ben széntermelésünk a háboru előtti szinvonal 95 százalékát, vasérctermelésünk több mint 85 százalékát, bauxittermelésünk pedig 90 százalékát érte el.

Döntő a széntermelés ujjászervezése terén végzett munkánk. Amikor a Magyar Kommunista Párt III kongresszusán nekem jutott a megtisztelő szerep, hogy a széntermelés fejlesztése terén reánk váró feladatról beszéljek, pártunk programmját abban összegeztem a kommunista bányászság felé, hogy széntermelésünk el kell érje a napi 2,500 vagont. Ma már a széntermelésben a napi átlag 3.500 vagon körül kezd kialakulni és bizonyos, hogy bányászaink segtségével most már azon leszünk, hogy a hároméves terv dicsőségére mielőbb elérjük a napi 4000 vagonos termelést.

A stabilizáció óta nyersvastermelésünk majdnem négyszeresére nőtt és egyes hónapokban meghaladta a háboru előtti nivót. Nyersacéltermelésünk az utolsó hónapokban ugyancsak meghaladta a békeévek teljesitményét.

Gyáripari termelésünk is jelentős mértékben feljavult. 1947 őszén idényszerüen elértük a békebeli termelés 90 százalékát. Az 1947. januári termelési értéket 100-nak véve, a vásárolt villamos energiafogyasztás októberben elérte a 129 százalékot. Forintban értékelve gyáripari termelésünk elérte a 170 százalékot, nyersanyagfogyasztásban a 180 százalékot. A foglalkoztatott munkások létszáma is emelkedik. Gyáriparunkban 1947 januárja és októberje között a teljesitett üzemnapok száma 10.3 százalékkal, a teljesitett üzemórák száma 15.1 százalékkal, munkahelykapacitása 12 százalékkal nőtt meg. Az OTI statisztkája is arra mutat, hogy a gyárakban egyre több dolgozó talál keresetre. 1945 juniusa óta az OTI biztositottak száma 409.574-ről 730 ezerre emelkedett. A MABI biztositottak létszáma pedig 40.635-ről 84 ezer 120 főre. A szakmunkások bizonyos kategóriáiban máris munkáshiány van. Mindez azt bizonyitja, hogy már az idén is jelentős enyhülés van és méginkább fokozatos enyhülés lesz a munkanélküliség vonalán, hogy azt hároméves tervünk megvalósitása során végleg legyürjük.

NEHÉZIPARUNK FEJLŐDÉSE

A termelés gyors fejlődését megnézhetjük a Nehézipar Központon keresztül is. Az öt nagy vállalat, amely gerince az egész magyar iparnak, termelési értéke 1946. decemberében 70 millió 1947 októberében 133 millió forint volt. A fizikai dolgozók száma ugyanezen idő alatt 65 000-ről 72.000-re emelkedett. A nyersvastermelés 16.000 tonnáról 27.000 tonnára, a folyékony acéltermelés 32.000 tonnáról 55.000 tonnára, a hengerelt árutermelés 10 000 tonnáról 33.000 tonnára emelkedett havonta. 1946. év végén három kohó volt üzemben, 1947 második felében pedig hat. Acélöntvényben egy év alatt 75 százalékkal, vasöntvényben 71 százalékkal, kovácsoltáruban 86 százalékkal nőtt a termelés. A mozdonygyártásban 1938-hoz képest négyszeres, a hároméves terv előirányzatához képest 20 százalékkal több a produkció. Hasonló a helyzet a vagongyártás és más nehézpari gépgyártási téren is. A fogyasztási tömegcikkek terén is komoly eredményeink vannak: kerékpárból egy év alatt 46 százalék a termelésemelkedés és az 1938-as termelést már 10 százalékkal tulhaladta. A zománcedénygyártás egy év alatt 467 százalékkal emelkedett. Jelentős eredményei ezek a Nehézipari Központnak, mely egyéves fennállása alatt komoly szervező és épitő munkát végzett.

KÖZLEKEDÉSÜNK

A termelés erősitemü fejlődése tükröződik vissza a közlekedési adatokon is. A vasuti felépitményeket tulnyomórészt helyreállitottuk. Legfontosabb hidainkat átadtuk a forgalomnak. Amig 1945. második felében a

vasuti forgalom a szállított áruk tekintetében a háboru előttinek 20 százalékára csökkent, teherszállitásban a háboru előtti szinvonalat, személyforgalomban annak másfélszeresét értük el. Gépjármü állományunk csak másfélszerese a háboru előttinek De mig kevesebb személykocsi fut az országban, mint a háboru előtt, háromszoros teherkocsiállomány bonyolitja le az ország áruszállitását. Póstánkról nyugodtan elmondhatjuk, hogy legtöbb ágában jelentősen tulhaladta a békebeli teljesitményeket.

UJ SZERVEZÉSI FELADATAINK

Mi van ezekben a számokban? Mindenekelőtt a dolgozó tömegeknek a stabilizáció időpontjáig elszenvedett szörnyü nyomora. Közel másfél éven keresztül a dolgozóink reálkeresete mélyen a létminimum alatt maradt, de épitettünk! Ezzel olyasvalamit vittünk véghez, amit hasonló mértékben tőlünk nyugatra, lényegesen kedvezőbb körülmények között egyetlen nemzetnek sem sikerült elérnie.

S ez már politika!

A magyar munkásság a termelés ujból való megindítását, a felszabadulás időpontjától kezdve saját ügyének tekinti. Tudja, hogy olyan uj népi politikai rendszer megszületésénél segédkezik, amelynek értelme és célja a dolgozókért van. Hiszen mindjárt a felszabadulás után megteremtődött az üzemi alkotmány, amely a dolgozókat az üzem vezetésében és irányitásában szerephez juttatta. Azután egyre inkább előtérbe lépett az államosítás, amely a szénbányászat, az erőmüvek, majd a nehézipar állami kezelésbevétele után most a nagybankok államositásával érte gazdasági életünk legfontosabb őrhelyeit. Soron van az alumínium par államositása. Népi demokráciánk sikere, hogy elindultunk a szocializmus utján előre!

Felvetődik azonban a kérdés, hogy az ipari termelőgépezet, valamint a hitelszervezet állami tulajdonba vétele után hol jelentkezik az a gazdasági többlet, amely az államosítást jogosulttá teszi. A vezetők és irányitók puszta személyi cseréje révén semmi esetre sem. Csakis azon uj szempontok érvényesitése révén, melyeket az uj vezetők a népi demokrácia gazdasági rendje érdekében végrehajtanak.

A kapitalista gazdasági rendben a gazdasági tevékenység hajtóereje a profit. Azt termelni, ami a tőkés számára a legnagyobb hasznot biztositja. A termelés független attól, hogy a közösség érdekei mit követelnek. Mi egy ilyen rendszert nem tarthattunk fenn. Nem türik ezt meg a tervgazdálkodás szempontjai sem. A magyar közgazdaság ujjászervezésének hatalmas feladata ugyanis csak akkor végezhető el maradék nélkül, ha az minden erő egybehangolásával és teljes tervszerüséggel megy végbe. A hároméves tervben előirt, népünk fokozatos életszinvonalemelésének ez az egyetlen biztositéka.

Az előttünk álló szervezési feladatok azonban ma már egészen más jellegüek, mint a felszabadulás után. Akkor a meglevő üzemi egységeket kellett müködésképes állapotba hozni. Ma már egyrészt előttünk állnak a sokszáz millió forintos beruházások, uj ipari kapacitás létrehozatala, másrészt mindent meg kell tennünk a céltudatos többtermelés elősegitése érdekében.

A MUNKAHOZAM FOKOZÁSA

Meg kell állapitanunk, hogy a felszabadulás után ujból megindult ipari termelőmunka egyik leglényegesebb jellemzője a munkahozam rendkivül módon való visszaesése. A munkatermelékenységnek ez a csökkenése részben az üzemi berendezésekben elszenvedett háborus fogyatkozásokra, másrészt a dolgozók háborus élelmezése okozta fizikai legyengülésre vezethetők vissza.

A stabilizáció előkészitésekor az volt a feltételezés, hogy a békebeli 50 százalékos reálkeresetnek békebeli 75 százalékos munkateljesitmény lesz az ellenértéke.

Sajnos a munkateljesitmény tekintetében mindjárt a stabilizációnál lemaradtunk. Azóta is a munkateljesitmény lassabban emelkedik, mint a reálbérszinvonal. Igy a bányászatnál 1946 augusztusában a teljesitmény a békebeli 55 százaléka volt. Azóta az egy müszakra eső széntermelés az 1946 augusztusi 5.1 q helyett 1947 októberében már 6.5 q-ra nőtt, ami 28 százalékos emelkedést jelent, a békebeli 9.35 q-nak azonban ez még mindig csak 70 százaléka. Ennek részben az az oka, hogy mig a felszabadulás előtt a földalatti munkások minimálisan 7 órát töltöttek tényleges munkán, ma az országos átlag nem haladja meg az 5.5 órát.

1937—38. átlagban 1 q szén kitermelése 43 pengőfillér munkabérköltségbe került, 1946 augusztusában 78 pengőfillérbe. Az 1 q szénre eső munkabérköltségtöbblet 82 százalék. Az arány azóta is tovább romlott. 1947 októberében a szén reálbérköltsége 95 százalékkal volt magasabb, mint az utolsó békeévben.

Hasonló a helyzet az ipari termelés egyéb ágaiban is. Kifejezésre jut ez abban, hogy 1947 januárjától októberéig a gyáripari termelés értéke 74 százalékkal, a kifizetett munkabérek összege 89 százalékkal lett nagyobb. S mig a gyáripari munkásság összes munkaóráinak száma 25.6 százalékkal, a munkabére 89.3 százalékkal emelkedett. A szakmunkások összes munkaóráinak száma 17.3 százalékkal, munkabérük 77.3 százalékkal emelkedett. A Gazdaságkutató Intézet adatai szerint az első stabilizációs évben a gyáripar 3 százalékkal teljesitett kevesebb munkanapot, mint 1938-ban. A termelés nettó értéke viszont mindössze 72,4 százaléka volt az 1938. évinek.

Az iparügyi minisztérium adatai szerint az első stabilizációs évben az egy munkásra eső havi átlagos termelési érték az 1938-asnak 69 százaléka. A ruházati iparban, a bőr- és sörteiparban, a gépgyártásban, a termelési érték alig valamivel emelkedett az 50 százalék fölé.

Munkatermelékenység szempontjából tehát a termelés ma lényegesen rosszabb helyzetben van, mint 1938-ban, bár a fizikai dolgozók jelentékeny részének reálkeresete elérte a 90 százalékot, több kategóriában megközeliti a 100 százalékot és a bányászatban meghaladja a 120 százalékot.

A munkateljesitmény elmaradásának pedig elkerülhetetlenek a következményei! Éspedig az, hogyha nem vigyázunk, ha áruval nem fedezett vásárlóerővel fizetünk, nemzetgazdaságunk egyensulya megbomlik. Ugyanis ilyenkor az árak emelkednek, illetve a többletjuttatásként kifizetett vásárlóerő végeredményben inflációt jelent. Ilyen utra pedig mi mégegyszer nem tévedünk.

A megoldás természetesen nem lehet a reálbérek csökkentése. A teljesitményt kell növelni! Ez ma gazdasági életünk egyik kulcskérdése. Beruházásaink és árucikkeink ugyanis az alacsony munkateljesitmény miatt aránytalanul drágák. Részben ezért is komoly feladat számunkra az államháztartás egyensulyának biztositása, a hároméves terv beruházásainak biztositása, a jóvátételi kötelezettségek teljesitése. A munkatermelékenység alacsony voltából következik a NIK, MÁSz, a MALLERD, a Láng és a Hofherr, de a legtöbb gyár deficitjének jelentős része.

Ebből következik külkereskedelmi árkiegyenlitésünk sokszáz millió forintos problémája is. A nemzetközi árucserében is alapjában véve emiatt vagyunk versenyképtelenek. S mivel a nemzetközi piacokon csakis ipari és mezőgazdasági árukkal lehet fizetni, ha nem tudunk konkurrálni a világpiaci árakkal, nem tudjuk megszerezni a termelőmunka folytatásához nélkülözhetetlen nyersanyagokat és gépeket, zsákutcába kerülünk.

A munkatermelékenység fokozása nemcsak államhatalmi kérdés. Csakis akkor érhető el, ha a dolgozó néprétegek, a munkásság, a parasztság, az értelmiség aktiv közreműködést vállal, a magasabb munkateljesitmény szervezett elérése céljából.

A MUNKATELJESITMÉNY FOKOZÁSÁNAK SZERVEZETI KÉRDÉSEI

Helytelen lenne feltételezni, hogy a munkatermelékenység növelése csakis a dolgozók fizikai erejének fokozottabb igénybevételével érhető el.

Ellenkezőleg!

Mindenekelőtt el lehet érni a hároméves terv hatalmas beruházásaival, amelyek a munka termelékenységét jelentősen fokozzák. Emelni lehet a munka jobb megszervezésével, mechanizálásával, uj gépek tizezreinek munkába állitásával. Tul ezen azonban ugy iparunk, mint mezőgazdaságunk, de irodai szervezeteink is a munkatermelékenység sokmilliárd forint értékü ki nem használt kincsesbányájával rendelkeznek. Már eddig is kialakult az iparban, a mezőgazdaságban, az irodákban egy bizonyos racionalizálási mozgalom. Tömegmozgalommá kell fejlesztenünk! Ahány dolgozó, annyi racionalizátor! Ebben a kérdésben anyagi szempontból se legyünk szükmarkuak. Ha a csepeli Weiss Manfréd gyárban Kovács János racionalizálási javaslata tizezer munkaórát takarit meg akkor necsak a vállát veregessük meg dicsérőleg, hanem jutalmazzuk a javaslat értékének megfelelően ugy, hogy Kovács János hálás szivvel meg is köszönje a jutalmat. Lássák a munkatársai, szomszédai, hogy a munkatermelékenységet anyagi szempontból is érdemes fokozni.

Szervezetileg is össze kell fogni a racionalizálási mozgalmat. Mert a kérdésnek ma se gazdája, se irányitója. Különösen, ha gyárak egész iparágak alapvető racionalizálási munkáját kell elvégezni.

Az u. n. fajlagos anyagköltségek csökkentésével is lehet és kell emelni a munka termelékenységét. Milliós értékek mennek napról-napra veszendőbe. Pazarolják az anyagot, a villanyt, a szerszámot és ami a legfontosabb, szégyenletesen pazarolják az emberi munkaerőt. Ennek a kérdésnek is kell legyen mindenütt gazdája.

Termelésünk jelentős része selejtes. Vannak gyárak, ahol a selejt terén egészen barbár állapotok uralkodnak. Olyanok amelyek egyenest a gazdasági rendőrség után kiáltanak. S kérdem, vajjon hány feljelentés történt a nemzet vagyonának elherdálásáért?!

Vonatkozik ez az u. n. rezsiköltségekre is, amely egyes gyárakban négy, öt és tizszerese a békebelinek. Miért türik ezt a vezetők, az üzemi bizottságok? Miért nem folytatnak a rezsiköltségek csökkentése érdekében tervszerü és mindennapos hadjáratot.

Rendet kell teremteni, az u. n. gyárkeritésen belüli munkanélküliség kérdésében is. Csak az jogosult bérre, aki bérét munkával megszolgálja. Egyetlen felesleges ember sem lehet az üzemekben.

Az igazoltan és igazolatlanul távolmaradók száma is megnőtt az üzemekben. Tiz és tizezer munkanap vész igy el. Meglazul az OTI és MABI betegellenőrzése is s nincsen egészségügyi fegyelem. Nem egy reakciós érzelmü orvos tudatosan elősegiti egyesek bünös biztositási manipulációit. Az OTI, a MABI valamint az orvosszakszervezet vezetőire vár ezen a téren jelentős feladat.

A KOLLEKTIV SZERZŐDÉSEKRŐL

A kollektiv szerződés adta lehetőségeket is ki kell hazsnálnunk a munkateljesitmény fokozása érdekében. Közbevetőleg azonban el kell mondjuk a kollektiv szerződésekről, hogy annak rendszere tul komplikált. Nem ismerik ki benne magukat a munkások. A munkás azt akarja, valahányszor végzett egy munkadarabbal, tudja, mennyit keresett. Ne utólag két-három hét mulva ismerje meg keresetét. A kollektiv szerződések megadják a lehetőséget, hogy ahol csak lehet, rátérjünk a darab perc akkordra.

Cáfolja a többtermelést egy bizonyos egyenlősködési törekvés is a kollektiv szerződések végrehajtása körül, amit feltétlenül le kell küzdeni. Egyes gyárakban ugyanis elmosódnak a határvonalak a szakmunkások és a nem szakképzetttek között, egyenlően akarják fizetni a nehéz és könnyü testi munkát, a tanultat és nem tanultat. Jelentős munkakategóriák vesztik el ezzel többtermelési kedvüket.

A többtermelés érdekében kell rendet teremteni a normák körül is, mert nem kétséges, hogy a két és háromszáz százalékos normateljesitmények nem igazi normák s azok csak a forintrontást segitik elő. Ebben a kérdésben az összmunkásság érdeke a döntő és nem kicsiny részben felelőtlen csoportoké, akik a maguk szükkörü szempontjait előtérbe helyezve, hajlamosak az egész bérfront elmozditására, felforgatására. Viszont a kollektiv szerződéseknek rohammunkát adta joguk teljes érvényét biztositani kell azok számára, akik a ténylegesen megállapitott normákat valóban tulteljesitik. Ezek a demokrácia igazi rohammunkásai. Nagyjutalmu versenyeket kell köztük szervezni. Munkás munkással, gyár-gyárral, üzem-üzemmel versenyezzen.

Minden tiszteletünk az olimpiai bajnoké, de ma elsősorban az ország ujjáépitői a nemzet bajnokai. Az ipar és mezőgazdaság rohammunkásai számára biztositani kell mindazokat az előnyöket, ami a demokrácia hőseit megilleti. Elsők legyenek az áru elosztásban és a szociális juttatásokban. Az üdülők, a nyaralóhelyek az ő számukra legyenek nyitva. Az OTI adjon külön kedvezményeket. Elsőnek ők kapják meg a lakáskiutalásokat! Külön köztársasági kitüntetést kell rendszeresiteni számukra, hogy megkapják a demokrácia minden tiszteletét és becsületét. Az ilyen rohammunkások többletkeresete termelésből adódik, tehát közgazdaságilag

Megalkuvás nélkül!

HA AZT AKAROD, hogy ez a lap érted harcoljon, fizess elő szakszervezeted lapjára. HA AZT AKAROD, hogy jogokat vivjunk ki számodra, támogasd szaksajtódat. HA AZT AKAROD, hogy lapunk mindig és mindenben megalkuvás nélkül melletted álljon, elsősorban te gondoskodj életben maradásáról. EZ A LAP A TIÉTEK!! De őrizzétek meg. Mert csak a munkásság lapja védheti a dolgozók érdekeit.

indokolt és hadd keressenek. Ezért nyugodtan vállalhatják a felelősséget a gyárak vezetői.

EGYÉNI FELELŐS VEZETÉS!

De éppen a többtermelés érdekében szóljunk általában is a vezetők felelősségéről. Csak helyteleníteni lehet az olyan rendszert, amikor a vezetők egy része uszik az árral, nem érdekli őket a munkafegyelem, a norma, a selejt, nem érdeklik őket a problémák. Abból indulnak ki, hogy elég nagy az állam zsebe, majd fizeti a deficitet. Tudomásul kell vegyék az ipari, mezőgazdasági és szövetkezeti üzemek vezetői, hogy ipari, mezőgazdasági és szövetkezeti fejlődésünk feltételei megváltoztak. Uj helyzet állt elő, mely a vezetés uj módszereit követeli meg. A leghatározottabban le kell szögeznünk, hogy ki-ki a maga helyén, a vezető a felelős az üzemért, a vezető felelős a munkafegyelemért, ő a felelős a deficitmentes termelésért és ami a legfontosabb, felelős a munkatermelékenység emeléséért, az önköltségi árak folytonos és feltétlen csökkentéséért. A népi demokrácia gazdasági rendjének parancsa ez! S a népi demokrácia el kell távolitsa az üzemek és hivatalok éléről az olyan vezetőket, akik gazdasági életünknek eme legfőbb parancsát nem tudják, vagy sok esetben nem is akarják teljesiteni. Ne segitsen rajtuk semmiféle pártkönyv.

Tudjuk pótolni az ilyen vezetőket! Mert ma már a szakemberek sora, a mérnöksereg áll a demokrácia oldalán. Oldalunkon állnak, mert szeretik a szakmájukat, szeretik az üzemüket és szeretik, hogy a demokrácia hatalmas erőfeszitéseket tesz országunk ujjáépitése érdekében. S igenis, mi kommunisták is szeretjük ezeket a szakembereket, ezeket a mérnököket, a kutató tudósokat, a szervezőket, kiállunk értük. Azt akarjuk, hogy megfelelő körülmények közepette jól végezzék munkájukat. Éppen ezért mondjuk, teljesen helytelen az a gyakorlat, hogy vannak üzemek, ahol a szakmunkások nagyobb jövedelmet élveznek, mint a vezetők s a felelős mérnökök. Ezek a felelős vezetők, akiknek jó vagy rossz munkájától függ a gyár, függnek az üzemek, akik a szakmunkások százainak munkáját irányitják, teljes joggal várhatja el a demokráciától, hogy felelős posztjuknak megfelelően fizessük őket.

Szivünkhöz nőttek a demokráciát segitő régi szakemberek mellett a most előtérbe került munkásigazgatók, a munkásokból lett müvezetők és a felelős posztokon állók. Ezek a friss erők, akikről ma már tudjuk, hogy többségükben jól beváltak az üzemek élén, uj arculatot adnak a demokrácia egész gazdasági rendjének. Bizunk bennük és bizonyos, hogy a régi szakemberek gárdájával együtt hozzájárulnak a magyar demokrácia u. n. gazdasági csodája további kiteljesedéséhez — a magyar ipar és mezőgazdaság ujjászervezéséhez, a hároméves terv sikeréhez. (Folytatjuk.)

Háziszappan előirata

Többek felkérésére egy kipróbált, egyszerü háziszappan főzési eljárást közlünk. Kérjük kollégáinkat, hogy a hozzájuk tanácsért fordulóknak bocsássák rendelkezésüne az alábbi receptet.

Háziszappan főzés.

5 kg. kiolvasztott zsiradékhoz 1 kg lug (NaOH) szükséges.

A főzés megkezdése előtt 2 liter vizzel a lugot feloldjuk egy külön edényben. Az 5 kg zsiradékot az 5 liter vizzel az üstbe tesszük és hevitjük. A zsiradék felolvasztása után a feloldott lug egynegyedét hozzáöntjük, vigyázva arra, hogy a konsistenciája mindig enyvszerü legyen. Háromnegyed órai főzés után, amikor már valószinünek tartjuk, hogy a zsiradék felvette a lugot, vigyázva, hasonló részletekben, sőt lehetőleg még kisebb adagolásokkal két és egynegyed órán keresztül szappanositjuk. (Az enyvszerü konsistenciára feltétlenül ügyeljünk!)

3 órás főzés után egy kavaróval kivett kis részletet egy pohár forró vizben elkeverünk, ha jól feloldódik, átlátszó lesz, akkor a főzést befejezhetjük, ha nem lesz átlátszó, ugy a szappan még nem kész, tehát tovább kell főzni.

A kész szappant konyhasó hozzáadásával az aljlugtól elválasztjuk és pedig a következőképpen: fél kg konyhasót lassanként belekeverünk a szappanba, amely a konyhasó hatására különválik, amikor a szappan a folyadék tetején összegyült és kissé besürüsödött, merőkanállal a szokásos módon óvatosan zsákdarabokkal vagy vászonnal kibélelt lukacsos ládába szedjük le és kihülni, megkeményedni hagyjuk. Eljárhatunk azonban ugy is, hogy nem szedjük le a szappant a folyadékról, hanem másnapig ott hagyjuk teljesen kihülni.

Másnap azután egy darabban leemelhetjük a teljesen megszilárdult szappant, az üstben visszamaradt vizes folyadékot felhasználhatjuk mosáshoz.

A szappan feldarabolása 2 db. 10 cm-es botra rákötött acéldrót segitségével történhet, tetszés szerinti darabokra.

Az Eugastrin mite mellett már az Eugastrin forte „Certa" is kapható!

Adalékok a Winkler-emlékkönyvhöz

Előszigorlaton történt:

Winkler tata: Milyen digitalis értékmeghatározásokról tud?

Jelölt hölgy: A Fokke-féle titrálásról.

Winkler tata: Féhlinggel titrált-e már?

Jelölt hölgy: ?? mély hallgatás, irul-pirul.

Winkler tata fel-alá járkálva, a szélső padnál megáll, a hallgatók felé kacsintva grimaszszal: Ugylátom, egésszel sem.

*

Gyakornoki vizsgán. Jelölt egy magas, cingár, madárfejü hallgató. Nem tud, bukásra áll. Winkler tata segiteni akar, de nem megy . . .

Winkler tata: Feladok egy intelligencia kérdést, ha megfelel, ugy átengedem.

Winkler tata: Tegyük fel azt a nemvárt eredményt, hogy ön diplomás gyógyszerész lesz. Egy zimankós éjjelen egyedül tart inspekciót. Éjfél után egy óra van, megszólal a patika-csengő, legjobb izü álmából ébresztik fel. Mit tesz ön legelőször?

Jelölt: ? ? ?

Winkler tata: Na gondolkozzék!

Jelölt: Felkelek . . .

Winkler tata: Nem.

Jelölt: Meggyujtom a villanyt . . .

Winkler tata: Na még előbb.

Winkler tata: Hát nem tudja?

Jelölt: ? ? ? egyik lábáról a másikra áll.

Jelölt: Neem . . .

Winkler tata: Káromkodik egyet.

*

Laboratóriumi munkaóra van. Égő szivarjával megjelenik Winkler tata. A hölgyek körülsereglik, itt-ott egy férfi is köréje vegyül. A Tata ártatlan viccet mond, nagy derü, zajongás, vihogás.

Winkler tata: Na elég volt hölgyeim, menjenek a helyükre, jöjjenek a fériak. Most férfiaknak adok elő egy chémiai vonatkozásu viccet.

Winkler tata: Tisztelt jelölt urak, mi van a nászéjszakán, ha Antali megnősül és elveszti Piroskát?

Nagy röhögés és zaj. Egy hang: Hol itt a chémiai vonakozás?

Winkler tata: Igen, igen, ez patikus dolog!

Jelöltek: ? ? ? Röhögés.

Winkler tata: Antipyrin.

Feljegyezte: *B. Zoltán*, gyógyszerész.

A falu humora

Ezt a két kedves, derüs apróságot egy tanyai törpe-gyógyszertár tulajdonosa küldte be Szeged felsőközpontról. **Marostői István,** akinek csak a patikája törpe, de annál nagyobb a családja. Annak bizonyságául közöljük le ezt a két kis történetet, hogy azért a sokgyermekes „törpék" is meglátják az élet vidámabb oldalát.

*

Egy beteg, ki paralysis progressivában szenvedett, egyben megrögzött alkoholista. Rögeszméje volt, hogy neki repülőgépgyára van. Igen sokszor megfordult a gyógyszertárban és akkor is hangoztatta, hogy neki kétmillió repülőgépe van és egyben megkérdezte tőlem: szeretek-e repülni? Én azt feleltem neki: hát csak ugy mérsékelten.

— Holnap reggel 8 órára küldök egy repülőgépet. Milyet parancsol, sport vagy vadászgépet? — kérdezte aztán.

Én azt válaszoltam: — Nézze, az igazat megvallva, én inkább szeretnék egy autót.

Erre felkel, az ajtókilincset egyik kezével megfogja és mielőtt távozik, a másik kezével lekicsinylőleg intve, azt mondja:

— „Maga paraszt".

*

A másik eset jellemző a magyar paraszt nagyszerü humorérzékére. Egyik tanyai magyar bejön a gyógyszertárba és elbeszélgetek vele. Beszélgettünk azokról, akik itt a tanyaközponton közérdekü munkát fejtettek ki, de már eltávoztak. Állami vagy városi szolgálatban állottak és elhelyezték őket, vagy nyugdijba vonultak. A többek között szó esett egy közigazgatási tisztviselőről is, kit innen a tanyaközpontról helyeztek a városba és nemsokára aztán öngyilkos lett.

Kérdezem tőle: hát emlékszik-e a biró urra, kedélyes, jószándéku ember volt,

— Hogyne emlékezném — szólt — de ugyan mi is van vele? — kérdezte.

— Hát nem hallotta, elment deszkát árulni.

— Ja, igen, tudom már, önként jelentkezett.

MEDICINA
GYÓGYSZERÁRUNAGYKERESKEDÉS KFT.
BUDAPEST, VI.,
HAJÓS UCCA 32
TELEFON: 120—261
Ismét a leggyorsabban és a legpontosabban és csak gyógyszertárak részére szállit.
TELEFON: 127—401

HIREK

Gyógyszerész-bál

Bizonyára feltünt néhány kartársunknak, hogy Szakszervezetünk vezetősége és „A Gyógyszerész" szerkesztői kimaradtak az egyetemi ifjuság báljának védnökségéből. Igen sokan nyilván és jogosan kiváncsiak ennek okára. Egyesek támadó éllel ugy fogalmazzák meg kérdésüket: hogyan történhetett meg ilyesmi!?

Mi szelidebben fogalmazunk. Tudjuk, amit tudunk és az ifjuság is tisztában van a valóságos helyzettel. Elég, ha annyit mondunk, hogy az ifjuság a felszabadulás óta még nem jutott el hozzánk. Pedig bizonyos jelek arra mutatnak, hogy elindult, utban van felénk.

Éppen ezért nem vádolunk senkit és nem kérünk számon semmit senkitől. A célunk közös és e cél felé csak egyetlen ut vezet.

Várunk az ifjuságra . . . . *(székely)*

Uj gyógyszerészdoktorok. A Pázmány Péter Tudományegyetemen „summa cum laude" fokozattal avatták gyógyszerészdoktorokká **Kovács** Lászlót, **Mitttelmann** Lászlót, **Zalay** Károlyt és **Czuczy** Győzőt. Az uj doktorok értekezésüket a szerves és gyógyszerészi Kémiai Intézetben készitették.

Halálozások. H a l m a i Fülöp, dr. Halmai János gyógyszerész édesapja f. hó 18-án Bonyhádon elhunyt.

L ö c h e r e r Gyula soroksári gyógyszerész, Löcherer Tamás budapesti gyógyszertártulajdonos édesapja f. hó 18-án 82 éves korában Soroksáron elhunyt.

W i e l a n d Dénes sarkadi gyógyszerész f. hó 22-én 72 éves korában Sarkadon elhunyt.

Házigyógyszertár engedélyezés. A népjóléti miniszter 172.276/1947. számu rendeletével a Magyar Állami Szénbányák Rt. dorogi bányatárspénztára részére Dorogon, továbbá a salgótarjáni bányatárspénztár részére Salgótarjánban, házigyógyszertár felállitását engedélyezte.

ÉRTESITÉS!

40 éves találkozóval kapcsolatban kérjük az 1908-ban végzett barátainkat, hogy február 6-án, pénteken, d. u. 5 órakor a Központi kávéházban (Irányi- és Egyetem-utca sarok) jelenjenek meg. Akik akadályozva vannak, levélben jelentkezzenek, Eri laboratórium, Spergely cimére, Budapest, XIV., Vorosilov-ut 25, hogy a nyári találkozó idejét közölhessük. Balassa Sándor, Gábor Andor, Járdek Géza, Józsa Lajos, Kálmán Béla, Lukács Ferenc, Martos Gyula, Molnár Alfréd, Rex Ferenc dr., Spergely Béla.

Az igazságügyminiszter rendet teremtett a gyógyszerészigazolások körül. Egyetlen szakmában sincs olyan sok zavar az igazolások körül, mint a gyógyszerészeknél. Ugyanaz a gyógyszerész sokszor 3, de több esetben 4 különböző fórum előtt kérte az igazolását. Számos gyógyszerész addig folytatta ezt a játékot, amig sikerült igazoló határozatot szereznie. Az igazságügyminisztérium ugy intézkedett most, hogy minden gyógyszerész esetében az első szabályos igazolást kell irányadónak tekinteni. **(Világosság.)**

A mai számhoz mellékelt **Richter Gedeon** vegyészeti gyár Vit takarmányjavító vitamin készitményre felhivjuk az i. t. vidéki olvasóink figyelmét.

UJ FORMULAE NORMALES JELENIK MEG. A Népjóléti Minisztérium, az Országos Közegészségügyi Tanács utján, uj Formulae Normales kidolgozását rendelte el. Felszólitjuk a kartársakat, hogy hozzászólásaikat irásban Dr. Mozsonyi Sándor e. tanár cimére (Gyógyszerészeti Intézet IX., Hőgyes Endre-u. 7. sz.) mielőbb juttassák el.

Igazolási hirek. 1948 február 25-én igazolásra kerülnek az alábbi gyógyszerészek:

Hrabéczy Tamás
Szklenkay Arisztid
Aporfi Ferenc irgalmasrendi gyógyszerész
Heydrich Károly volt oroszkai tulajdonos
Nádasdy János volt korondi tulajdonos.
Igazolva lették:
Kovács Pálné sz. Szlávik Edit
Markóczy Alfonzné sz. Simonfay Ilona
Nyomárkay József
Nyomárkay Józsefné
Beke Albert és
Nagy Dezső gyógyszerészek,
özv. **Szentgyörgyi Jánosné,** a jászberényi Megváltó gyógyszertár haszonbérlője.

AZ ANYAG- ÉS ÁRHIVATAL gyógyszerosztálya Budapest, II., Fő-utca 68. II. emeleti nagytermében 1948 február 6-án, pénteken d. e. 11 órakor panasznapot tart, amelyre a Gyógyszerész Szakszervezet és Szaksajtó, valamint a gyógyszervegyészeti gyárak, gyógyáru nagykereskedelmi képviseletek megbizottjain kivül mindenkit szivesen lát, aki a 3 év óta működő fenti hivatal működésével vagy annak rendelkezéseivel nem mindenben ért egyet, vagy érdeklődik a panasznap iránt, esetleg felszólal a szőnyegre kerülő problémák megvitatásánál. Örömmel regisztráljuk e hirt, mert ebből azt látjuk, hogy a multtal szemben e téren is óriási haladást értünk el. Közvetlen a szakmát érdeklő és kiadásra kerülő rendeletek, többé nem elefántcsonttoronyban készülnek és főleg nem egyes érdekeket, hanem elsősorban a közösség érdekét védik. Természetesen a panasznap lefolyását lapunk akkor megjelenő számában közölni fogjuk — Pontos kezdés! Tehát pontos megjelenés! **(M.)**

DESZTILLÁLÓ BERENDEZÉST (30—50 literes, lehetőleg zománcozott üsttel, esetleg duplikátorral), továbbá nagyobb szivópalackot, zománcozott tálcákat és egyéb laboratóriumi eszközöket keres gyógyszergyártó üzem. „Azonnal" jeligére „A Gyógyszerész" kiadóhivatalába kérünk értesitést.

Orvosi rendelvény letiltása. „Dr. Kovács Imre orr-, gége-, fülorvos, a Szent István kórház főorvosa, Budapest, VI., Andrássy-ut 88. — Rendel 4—6-ig. Tel. a kórházban" fejléccel ellátott forgalomba kerülő kábitószeres rendelvényeket letiltom. — **Dr. Jelenffy Szilárd** r. alezredes

Húzodjunk összébb a tára mellett, hogy elférjenek munkanélküli kartársaink. Nyakunkon a tél!

Államositották az Alkaloida Rt.-t. Hosszu harc ért véget az Alkaloida Rt.-nél. A morfiumgyártás és morfium export szempontjából oly fontos vállalat szabadalmait és nyersanyagát a vállalat nyilas vezérigazgatója tudvalevőleg kicsempészte külföldre. A vállalat a részvényesek közti háboruság és a szakszerütlen vezetés miatt nem tudott rendbejönni. Egymásután három rendkivüli közgyülést is tartott az Alkaloida, de döntés még nem történt, ugyhogy a gazdaszempontból is oly fontos mákgubó termesztés és átvétel nagy visszaesést mutatott. Időközben a kincstárnak sikerült megszereznie a részvények 51 százalékát az Elhagyott Javak által bérbeadott részvények visszavonásával, a Podovszky—Révai érdekeltségek részvényeinek visszavonásával, ugyhogy most már elhárult minden akadály az elől, hogy az Alkaloida Rt.-t államositsák.

A Pesti Tőzsde értesülése szerint az Alkaloida irányitását a jövőben a földmivelésügyi minisztérium ellenőrzése mellett az Állami Mezőgazdasági és Ipari Munka Üzemi Központ fogja ellátni.

*

Az Alkaloida államositásának óriási jelentőséget tulajdonitunk, a gyár fejlődése szempontjából. Eddig, mint legutóbb irtuk, csáki szalmája volt az Alkaloida.

Ezuttal hisszük, hogy a személyi érdeken felül, az ország érdeke fog érvényesülni, és megfelelő gyógyszerész szakemberek irányitásával, a régi készitmények mellett más, eddig az országban nem gyártott alapanyaggal gazdagithatjuk fejlődőképes gyógyszeriparunkat. **(M.)**

A gyógyszerek és gyógyszerfélék adás-vételének közvetitése. Gyógyszer és gyógyszerfélék adás-vételének közvetitését a 21.000/1936. K. K. M. sz. rendelet szabályozza.

Gyógyszer és az idézett rendelet I. sz. jegyzékében felsorolt gyógyszerféle anyag adás-vételének közvetitésével csak kereskedő foglalkozhatik, éspedig csak abban az esetben, ha az illető anyag árusitására is jogosult.

Az emlitett anyagok adás-vételének közvetitésével tehát csak gyógyárunagykereskedői parengedéllyel rendelkező foglalkozhatik, vegyszerkereskedői és vegyszernagykereskedői iparigazolvány ezen anyagok adás-vételének közvetitésére nem jogosit.

Általános ügynöki iparigazolvány alapján gyógyszerek és gyógyszerfélék adás-vételének közvetitésével foglalkozni tilos, mivel a vonatkozó ipari jogszabályok szerint az emlitett iparigazolvány csak olyan anyagok adás-vételének közvetitésére jogosit fel, amelyek adás-vételére hatályos jogszabály szerint nem kell külön iparjogositvány (szeszügynökség).

A rendelet I. sz. jegyzéke megtekinthető a Budapesti Gyógyárunagykereskedők és Gyógyszergyártók Ipartestülete hivatalos helyiségében (V., Személynök-u. 27.) kedden és csütörtökön d. e. 11—1 óra között.

Hóvihar és penicillin. Magyarország penicillin utánpótlása, mint ismeretes, szinte napról-napra történik, a rendelkezésre álló valuta és a külföldi gyárak szállitóképessége szerint. Az utánpótlást azonban egészen kivülálló tényezők is befolyásolhatják. Most például hosszabb ideig kimaradtak a küldemények és a sürgönyi érdeklődésre az USA penicillin-gyárak azt válaszolták, hogy az amerikai hóviharok miatt nem tudnak szállitani és a penicillin-rakományok még New-Yorkig sem tudtak eljutni. Ez az eset is bizonyitja, mennyire indokolt a Gazdasági Főtanácsnak az a határozata, hogy országos penicillin-tartalékot állit fel.

Uj, arcképes igazolványt kapnak az üzletszerzők. A 6.570/1947. M. E. számu rendelet értelmében az ügynökök, utazók és képviselők üzletszerzői tevékenységet akár önálló iparüzők, akár alkalmazottak, 1948 január 1-től csak az uj **kékfedelü** arcképes igazolókönyv birtokában folytathatnak.

Az üzletszerző arcképes igazolókönyvét tevékenysége közben az általa felkeresett kereskedőnek vagy iparosnak felmutatni köteles. Kihágást követ el és pénzbüntetéssel büntetendő, aki üzletszerzői arcképes igazolókönyv nélkül üzletszerzői munkát végez és az az iparos, vagy kereskedő is, aki olyan személyt foglalkoztat, vagy olyan személy ügynöki ajánlatát fogadja el, akinek üzetszerzői arcképes igazolókönyve nincs.

Fentiek pontos betartására a közösség érdekében is nagy sulyt kell fektetni gazdasági életünk minden tényezőjének.

ALEXANDER PALLADIN, A Szovjet tudományos világ egyik legkiemelkedőbb tagja P a l l a d i n tanár, az Ukrán Szovjet Köztársaság Tudományos Akadémiájának elnöke. Mint tudós és mint államférfi, igen nagy népszerüségnek örvend. Több mint 40 évvel ezelőtt kezdett el — különösen a biochémia terén — buvárkodni és a táplálkozásnál a vitaminok elméletét kezdte kimunkálni. E téren az izom müködés és az agy biochémiájánál végzett uttörő tevékenységet. Egy időben a fenolnak a reflektórikus apparátusra kifejtett hatását kutatta.

„A táplálkozás alapjai" cimü könyve, a fiziológusoknak a biochémia és a közélelmezés gyakorlati kutatásaiban szinte forradalmi ujitásokat tartalmazott. Ki-

Szent Péter
gyógyszervegyészeti laboratórium

Liquor Hypnobromid 300 gr.
Liquor Hypnobromid 180 gr. pénztári
Digestol pulv. 150 gr.
Sedival syr. 200 gr.
Sedival tabl. 10 db.
Sedival tabl. 20 db.
Primoverol syr. 120 gr.
Primoverol syr. 120 gr. pénztári
Primolax tabl. 12 drb.-os pénztári
Primolax 30 db.

sérletei során a vitaminhiány különböző fajtáit részletesen elemezte és az oxidáció és szintézis folyamataira a figyelmet külön ráirányította. Kutatásai során olyan gyógyszerek birtokába jutott, mely a sebek gyógyulását meggyorsította. Ennek különösen nagy jelentősége volt az elmult háboru folyamán.

Az izommüködés biochémiáját is tökéletesen feltárta és az a megállapitás, hogy az izommüködésben a kreatin és ennek foszforsava milyen szerepet tölt be, tőle származik. Ennek folyományaként jutott el az orvostudomány odáig, hogy az ember munkaképességének emelése ezen elmélet utján, mennyiben fokozható.

Az agyvelő és az egész idegrendszer, különösen a sympatikus idegek biochémiájának tanulmányozásában Palladinnak sokat köszönhet a tudomány. Tőle származik az a megállapitás is, hogy az agyvelő anyagcseréje sokban függ az évszakoktól.

„Fiziológiai vegytan" cimü könyvét számos ország leforditotta és a nagy szovjet tudóst sok külföldi tudományos társaság hivta meg, hogy előadásokat tartson számukra. Nemzetközi értekezleteken és orvosi kongresszusokon is sok esetben képviselte hazáját. Ezzel a nagy tudományos felkészültségü tudóssal az Ukrán Szovjet Köztársaság méltán büszkélkedetik.

Kitüntették a Lenin Renddel és tagja lett az Ukrán Közársaság legfelsőbb tanácsának. (M.)

Szerkesztői üzenetek

DR. K. GY.: Megdöbbenve értesültünk, hogy kiszedésre váró kéziratodat egy egér a nyomda-fiókban összerágta. Elsőnte arra gondoltunk, hogy ezzel ez az egérke gyógyszerkémiai érdeklődéséről tett tanuságot. Mert voltak ott más, megrágásra igen alkalmas kéziratok is. (Sőt voltak u. n. tologató-kéziratok, melyek szinte felkinálkoznak az egerek fogaira.) Sokáig gondolkoztunk, hogy miért ezt szemelte ki, miért éppen a te irásodat. Csak később jöttünk rá az okára, amikor megnéztük a cimet. „A zsirok avasodása". Hát persze, ezért . . . Bennünket azonban nem nyugtat meg ez az egér. ut és kérünk: sürgősen irjad vissza, amit az egerek illetéktelenül kicenzuráltak belőle. (sz.)

B. E. Kispest: Ügyét illetékes helyre juttattam és most vizsgálják felül. Nyugodjék meg, ha a törvény módot ad az orvoslásra, az ön ügyét is el fogják intézni. Szabadságot hirdetünk és elsősorban azokat akarjuk felemelni, akik eddig hiába kaparták véresre a tiz körmüket a meddő kapaszkodásban. (sz.)

Támadás, V. M.: Nincs igazad. Becsüljük meg azokat, akik a felszabadulás legelső percétől a legtisztább szocialista munkával erősitik harcunkat. Ne böngésszük végig a megfakult évkönyveket. Csak az lehet közöttünk, aki eljutott hozzánk. Ugyan hányan is vagyunk, meszsziről érkezettek? És hányan kalandoztak másfelé anélkül, hogy erről illő módon megemlékeznének a remekbe készülő évkönyvek? Oly kevesen vagyunk, akik hiszünk, látunk és akarunk. Ne bántsuk egymást. Csak mi tudjuk, hogy minden jó elvtársunkra szükségünk van, ha győzni akarunk. Hogy a népi demokráciához vezető uton — már a szocializmusért harcolhassunk . . . Te elég erős vagy egyedül? Birja tüdőd, öklöd és szellemed? Te egyedül elérhetsz mindent? Ha nem, akkor ne vádaskodj. Örvendj, hogy sokan vagyunk és szervezz be a szocialista mozgalomba — hozzá hasonló harcosokat. (sz.)

TÁJÉKOZTATÓ, N. B.: Ne keressünk mindenben rejtett összefüggéseket. Harangi Sándor elvtárs az M. K. P. Gyógyszertári Dolgozóinak társasvacsoráján elmondott beszédét azért nem közölhettük le, mert nem volt a kezünkben — a miniszter beszédének hiteles szövege. Ez a két beszéd pedig valóban a legszorosabban összefügg egymással, hiszen főként erre felelt Olt miniszter elvtárs is. Hogy még ma sem adjuk le a Harangi-felköszöntőt, annak egyedüli oka az, hogy nem akarunk hetekre visszanyulni egy elhangzott beszédért. Ezért közöljük csak a miniszter megnyilatkozását, mely mindig időszerü. Éppen Harangi elvtárs kivánsága szerint járunk el, amikor nem térünk vissza arra, hogy azon a bizonyos társasvacsorán ki és milyen értelemben szólalt fel . . . Ennyi talán elég is lesz — tájékoztatásul a legszélesebbkörü érdeklődésre. (sz.)

Dr. P. Gy.-né, Nyiradony: Csekken irott sorai nem elég világosak. Sziveskedjék kérését postán megismételni.

Vidéki gyógyszertár bérlőt keres. Cim a kiadóban.

Vennék Prominal, Prominaletten tablettát, vagy Prominál pulvist kizárólag eredeti csomagolásban. Weber gyógyszertár, Pécs, Kossuth Lajos-u. 2.

Keresek kaucióval bérbevételre nagyobb forgalmu gyógyszertárat, lehetőleg azonnalra. Cim a kiadóhivatalban.

Jóforgalmu falusi gyógyszertáramat eladnám, nagyobb helyen gyógyszertárat vennék, esetleg cserélnék, vagy nagyobb gyógyszertárba betársulnék. Válaszokat: „Jóforgalmu gyógyszertár" jeligére a kiadóhivatalba kérek.

Kalocsa mellett jóforgalmu falusi patika családi okból sürgősen eladó. Cim a kiadóban.

Vidéki megyei székhelyen reáljogu gyógyszertár családi okok miatt eladó. Cim: a kiadóban.

Keresünk iparengedéllyel rendelkező hirdetés felvevőt, lehetőleg gyógyszerészt. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérünk.

„Bronchovydrin", ha ez a gyógyszer kapható, sziveskedjék értesiteni Vadászi Sándor, Debrecen, Rózsa-utca 3.

Gyógyszerészeti vállalat felelős oklevelés gyógyszerészt keres üzemi gyakorlattal. Cim: a kiadóban.

a gyógyszerész

Megjelenik havonta kétszer.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII., Akácfa-u. 45. I. 2.
Telefon: 422—126
Hivatalos órák: d. u. 4—6-ig

Felelős szerkesztő: HARANGI SÁNDOR, Telefon 344—311
Felelős kiadó: SOMOGYI SÁNDOR, Telefon: 135—846

Szerkesztik:
MÁRKUS DEZSŐ, Telefon: 422—126
SZÉKELY JENŐ, Telefon: 162—856

Laptulajdonos:
a M. M. Sz. Szakszervezet Gyógyszerész Szakosztálya.

Hoffmann József nyomdája, VII., Kazinczy-utca 5.

Kochmeister Frigyes Utódai

gyógyárunagykereskedés

Ismét a békebeli felkészültségével áll b. vevői rendelkezésére

Budapest, V., Gr. Kiebelsberg-u. 8
Telefon: 120—356, 120—615

Távirati cim: Pharmachemia Budapest

Simonyi Pál
gyógyárunagykereskedő
Budapest, VI., Jókai-tér 3

Waldheim tabletta és tea magyarországi lerakata
Az összes bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességeket, drogot, chemikáliát raktárról szállit.
Gyors és pontos expediálás helyben és vidékre.
Telefon: 123-269

Uj!
Tehéntej + rizsnyák + dextrin-maltose
LACTORIZAN
normál csecsemő táplálék.
Megszünteti a megbizható tej beszerzésének és eltartásának gondját.
Korlátlan mennyiségben kapható.
Krompecher Tápszergyár készitménye.

Biztos hatásu **SEDATIVUM**
Enyhe **HYPNOTICUM**

ALBROMAN-CHINOIN
Isopropylbromacetylcarbamid

Tulingerlékenység, neurasthenia, hysteria, szivneurosis, ideges álmatlanság stb.

Teljesen ártalmatlan, a gyermekpraxisban is adható.

Tabletták 10 x 0.3 g